

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Zásada opatrnosti a účetní nástroje
Precautionary Principle and Accounting Tools

Student: Jana Blahová
Vedoucí bakalářské práce: prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání bakalářské práce

Student:

Jana Blahová

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202R049 Účetnictví a daně

Téma:

Zásada opatrnosti a účetní nástroje
Precautionary Principle and Accounting Tools

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Účetní zásady
 3. Analýza nástrojů zásady opatrnosti
 4. Praktická aplikace, zhodnocení
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2015*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2015. 416 s. ISBN 978-80-7263-933-5.
KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2015*. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 544 s. ISBN 978-80-7478-689-1.
MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada Publishing, 2013. 551 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Viola Šebestíková, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně příloh vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 6. 5. 2016

.....*Jana Blahová*.....
Jana Blahová

OBSAH

1	Úvod	5
2	Účetní zásady	6
2.1	Základní účetní zásady	6
3	Analýza nástrojů zásady opatrnosti	9
3.1	Inventarizace	10
3.1.1	Druhy inventarizace	10
3.1.2	Fáze inventarizace	11
3.2	Oceňování	12
3.2.1	Ocenění k okamžiku uskutečnění účetního případu	15
3.2.2	Ocenění ke konci rozvahového dne	16
3.3	Odpisy	19
3.3.1	Účetní odpisy	19
3.4	Opravné položky	23
3.4.1	Účetní opravné položky	23
3.4.2	Zákonné opravné položky	27
3.5	Rezervy	29
3.5.1	Účetní rezervy	30
3.5.2	Zákonné rezervy	31
3.6	Odložená daň	34
3.6.1	Výpočet odložené daně	36
4	Praktická aplikace, zhodnocení	37
4.1	Oceňování majetku a závazků ve společnosti	37
4.2	Dlouhodobý majetek společnosti	37
4.3	Odpisování dlouhodobého majetku ve společnosti	38
4.3.1	Odpisy vybraného dlouhodobého majetku společnosti	41
4.3.2	Odpisy – výsledek hospodaření, základ daně a daňová povinnost	50

4.3.3	Zhodnocení rozdílných účetních a daňových odpisů majetku	51
4.4	Zůstatková cena majetku a odložená daň z příjmů	55
4.4.1	Výpočet odložené daně	55
4.4.2	Účtování odložené daně	57
4.5	Zhodnocení	58
5	Závěr	60
	Seznam použité literatury	62
	Seznam zkratk	64
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 ÚVOD

Při sestavování a vedení účetnictví jsou dodržovány určité předpoklady, které pomáhají při sestavování účetních výkazů a jejich předkládání uživatelům účetních informací. Neexistuje žádný právní předpis, který by přesně upravoval účetní zásady, ale většina jich je zapracována do zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoÚ“), Vyhlášky č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „Vyhláška“) a v neposlední řadě také v Českých účetních standardech pro podnikatele.

Do účetnictví se promítají všechna předpokládaná rizika, ztráty a znehodnocení majetku, i když se jejich výše nedá spolehlivě zjistit a doposud ještě nenastaly. Jednou z nejstarších a nejdůležitějších účetních zásad je zásada opatrnosti, kterou se budu zabývat v této bakalářské práci.

Cílem bakalářské práce na téma zásada opatrnosti a účetní nástroje je charakterizovat účetní zásady s vyzdvihnutím zásady opatrnosti a vymezit význam a funkci všech zásad podle české právní legislativy. V práci budou analyzovány vybrané nástroje zásady opatrnosti a jejich tvorba. Uvedené skutečnosti budou aplikovány na praktických příkladech.

Obsahem první části je vymezit a představit účetní zásady, které je při vedení účetnictví nutné dodržovat. I když dodržování zásad není povinné, je nezbytné, aby zásady byly účetními jednotkami dodržovány, aby byl podáván věrný a poctivý obraz o účetnictví dané účetní jednotky (dále jen „ÚJ“).

Druhá část se zabývá inventarizací, která je nezbytná pro tvorbu mnoha nástrojů zásady opatrnosti. V této kapitole jsou analyzovány a popsány nejdůležitější nástroje, prostřednictvím kterých lze tuto zásadu realizovat a aplikovat. Mezi tyto nástroje patří metody oceňování majetku, účetní metody odpisování, tvorba rezerv a opravných položek nebo odložená daň.

V praktické části bakalářské práce budou vybrané nástroje zásady opatrnosti, konkrétně metody účetního odpisování majetku a odložená daň, aplikovány na praktickém příkladu ve fiktivní automobilové společnosti ABC, a.s. ÚJ podléhá daňovému hledisku, proto zde bude ukázáno, jak by vše mělo vypadat z účetního hlediska. Je zde znázorněno, jak odlišné účetní a daňové odpisy ovlivní základ daně z příjmů a jaký má vliv rozdílná účetní a daňová zůstatková cena na odloženou daň ÚJ. Pomocí grafů budou zhodnoceny účetní a daňové odpisy vybraného majetku společnosti a jejich vliv na zásadu opatrnosti.

Při sestavení bakalářské práce byly využity metody analýzy, deskripce, komparace a zhodnocení.

2 ÚČETNÍ ZÁSADY

Účetní zásady tvoří teoretický základ účetnictví a jsou souborem pravidel, které je nutné při vedení účetnictví a sestavování účetních výkazů dodržovat. Tyto zásady plynou z účetní praxe a jsou jí prověřeny.

Dvořáková (2010) tvrdí, že pokud by účetní zásady neexistovaly, každý podnik by si vytvořil svá pravidla a výsledky účetnictví, které se předkládají prostřednictvím účetní závěrky, by nebyly v rámci podniků srovnatelné.

Účetní zásady jsou v českém účetnictví upraveny zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen „ZoÚ“), ve znění pozdějších předpisů, Vyhláškou č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení ZoÚ a Českými účetními standardy pro podnikatele (dále jen „ČÚS“).

2.1 ZÁKLADNÍ ÚČETNÍ ZÁSADY

Mezi základní účetní zásady patří:

- zásada věrného a poctivého zobrazení,
- zásada přednosti obsahu před formou,
- zásada opatrnosti,
- princip historického účetnictví,
- princip věcné souvislosti,
- zásada konzistence mezi účetními obdobími,
- zásada objektivit účetních informací,
- zásada materiálnosti,
- zásada srozumitelnosti,
- zásada srovnatelnosti informací,
- zásada relevantnosti vykazovaných informací,
- zásada neomezeného trvání účetní jednotky (Máče, 2013).

Zásada věrného a poctivého zobrazení

Tato zásada je základním a nejvyšším principem v účetnictví. Je nadřazena všem ostatním zásadám. Věrná prezentace si žádá přesné zachycení účinků transakcí a jiných skutečností a podmínek, které se shodují s definicemi a rozeznáním aktiv, závazků, nákladů a výnosů.

„Podle ZoÚ jsou účetní jednotky povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka byla sestavena na jeho základě srozumitelně a podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky tak, aby na jejím základě mohla osoba, která tyto informace využívá, činit ekonomická rozhodnutí.“

Zobrazení je věrné, pokud obsah položek účetní závěrky odpovídá skutečnému stavu a poctivé je tehdy, když jsou při něm použity účetní metody takovým způsobem, který vede k dosažení věrnosti (Máče, 2013).

Zásada přednosti obsahu před formou

Znamená, že při účtování daného účetního případu musí ÚJ zkoumat podstatu této operace, která nastala, protože forma může někdy skrývat ty skutečnosti, které opravdu nastaly.

ZoÚ definuje zásadu přednosti před formou takto:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.“

„Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka vede účetnictví tak, že to neodporuje zákonu a ostatním právním předpisům ani neobchází jejich účel.“

Zásada opatrnosti

Znamená, že majetek se nesmí nadhodnocovat ani podhodnocovat, a také závazky se nesmí podhodnocovat ani nadhodnocovat. Nástroje, prostřednictvím kterých se zásada opatrnosti realizuje a uplatňuje, jsou například metody odpisování a oceňování a rezervy nebo opravné položky.

Princip historického účetnictví

Princip historického účetnictví upřednostňuje, aby byla aktiva oceňována v pořizovacích cenách, tj. cenami, které jsou platné v době pořízení majetku (pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady, nominální hodnota).

Princip věcné souvislosti

V tomto principu jde o věcnou souvislost vykazovaných údajů s příslušným obdobím. Výnosy a náklady se mají účtovat v tom období, se kterým věcně i časově souvisí a nemá se brát ohled na to, kdy skutečně došlo k pohybu peněz. Pokud se zohledňuje období, kdy byl výrobek prodán nebo kdy byla poskytnuta služba, jedná se o časovou souvislost. Pokud se zohledňuje to, k jaké činnosti se vztahují výnosy nebo náklady, jedná se o věcnou souvislost.

Důsledkem aktuálního principu je to, že výsledek hospodaření ÚJ se zjistí jako rozdíl výnosů a nákladů. Účetnictví může být založeno i na peněžní bázi, kdy se výsledek hospodaření spočítá jako rozdíl mezi příjmy a výdaji (Dvořáková, 2010).

Zásada konzistence mezi účetními obdobími

Tato zásada je také známá jako „zásada věcné a metodické stálosti“. Postupy použité při účtování i oceňování a náplň jednotlivých položek ve výkazech, mají zůstat stejné během období i mezi obdobími – tzn., že mají zajistit srovnatelnost a návaznost.

Účetní metody a zásady by se měly měnit jen v případě, že jejich změna zajistí kvalitnější účetní informace v souladu s potřebami uživatelů účetních informací. Pokud dochází ke změně, musí se zajistit návaznost informací s informacemi v předchozích obdobích (Dvořáková, 2010).

Zásada objektivit účetních informací

Tato zásada říká, že změny v aktivech a pasivech nemají být zaúčtovány dříve, ale až tehdy, když byly objektivně zjištěny, přičemž za objektivní informace se považuje skutečnost, která lze ověřit nezávislým znalcem.

Zásada materiálnosti

Znamená, že účetní výkazy mají obsahovat takové informace, které jsou významné pro případná rozhodnutí.

Zásada srozumitelnosti

Tato zásada dbá na to, aby byli uživatelé dostatečně obeznámeni s podnikatelskými a ekonomickými aktivitami a účetnictvím.

Zásada srovnatelnosti informací

Srovnatelnost účetních výkazů v časové řadě mezi účetními jednotkami má pro jejich uživatele zásadní význam. Podmínkou je zachování soudržnosti účetních postupů a metod.

Zásada relevantnosti vykazovaných informací

Relevantní znamená, že ovlivní rozhodování uživatelů účetních informací. Pokud informace tím, že umožní uživatelům hodnotit jak minulé, současné či budoucí události, ovlivňují ekonomická rozhodnutí uživatelů, pak jsou relevantní.

Zásada neomezeného trvání účetní jednotky

Tato zásada se uplatňuje především v oceňování aktiv. Pro oceňování dlouhodobých aktiv se většinou používají historické náklady (původní pořizovací ceny). Např. hmotný majetek je v rozvaze oceňován pořizovací cenou po celou dobu životnosti, oprávky se vykazují odděleně. Předpoklad neomezeného trvání ÚJ počítá s postupným odpisování pořizovací ceny hmotného majetku do nákladů (Skálová, 2016).

3 ANALÝZA NÁSTROJŮ ZÁSADY OPATRNOSTI

Jak již bylo zmíněno, smyslem zásady opatrnosti je, aby majetek nebyl nadhodnocován ani podhodnocován, a také závazky aby nebyly podhodnocovány ani nadhodnocovány.

Při oceňování majetku a závazků se má brát ohled na možná rizika a nejistoty. Do účetních výkazů se uvedou pouze ty zisky, kterých bylo skutečně dosaženo a ztráty se do účetních výkazů zahrnou i tehdy, když k datu sestavení výkazu není jejich výše přesně známá (Máče, 2013).

V praxi existují nástroje, prostřednictvím kterých lze zásadu opatrnosti realizovat:

- oceňování,
- odpisy,
- opravné položky,
- rezervy,
- odložená daň.

Účetní závěrka, sestavená na základě účetnictví ÚJ, musí podávat věrný a poctivý obraz o účetnictví a finanční situaci. Zásada věrného a poctivého zobrazení je při sestavování účetní závěrky nejdůležitější. Obsah položek účetní závěrky musí odpovídat skutečnému stavu, který je zobrazen v souladu s účetními metodami.

Při vedení podniku by měl být brán ohled na vedení a sestavování účetních výkazů v souladu s účetními zásadami. ÚJ by měly přihlídnout k očekávaným ztrátám, rizikům či znehodnocení, protože jinak by výkazy podávaly zkreslený obraz o finanční situaci ÚJ. Měla by být respektována zásada opatrnosti, bez ohledu na to, jestli je výsledkem hospodaření ztráta nebo zisk.

Špatně zvolený způsob ocenění může vést k nadhodnocení majetku nebo podhodnocení závazků, které se projeví jak v rozvaze, tak i ve výsledku hospodaření. Dále má oceňování vliv

např. na náklady ve výkazu zisku a ztráty. Výše odpisů se odvíjí od toho, jakým způsobem byl dlouhodobý majetek oceněn (pořizovací cena, reprodukční pořizovací cena, vlastní náklady).

Odpisy by neměly být pouze odrazem snížení hodnoty aktiva, ale hlavní důvod odpisování by měl spočívat v dodržení zásady opatrnosti. Odpisy by měly vyjadřovat skutečnou míru opotřebení aktiv, tedy ekonomický užitek aktiv. Do nákladů by se měly přenášet takovou mírou, jakou přispívají k vytváření výnosů ÚJ.

Rezervy se tvoří s tím účelem, aby byl hospodářský výsledek sestaven v souladu se zásadou opatrnosti. Neúčtování nebo neodůvodněná tvorba a následné rozpuštění rezervy může vést ke zkreslení výsledku hospodaření.

Účelem opravné položky je vyjádření reálné hodnoty aktiv v případě, že došlo k dočasnému poklesu jeho hodnoty. Vysoké opravné položky snižují hodnotu aktiv i výsledek hospodaření (Bulla, 2006).

3.1 INVENTARIZACE

Cílem inventarizace je zjistit, zda skutečný stav majetku a závazků odpovídá účetnímu stavu. Pokud skutečný stav neodpovídá účetní stavu, je nutné opravit vzniklé rozdíly. Inventarizace je důležitá pro realizaci zásady opatrnosti, protože na jejím základě se tvoří opravné položky a rezervy a je posuzována přiměřenost oceňování. Je také jednou z činností, která se podílí na úplnosti, správnosti a průkaznosti údajů v účetnictví.

Provádí se k okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka nebo se může provádět i v průběhu účetního období. Datum inventarizace si stanovuje každá ÚJ sama, ale majetek i zásoby musí být inventarizovány aspoň jednou ročně. Inventarizaci provádí inventarizační komise (Kolektiv autorů, 2015).

Cílem inventarizace je ověřit, zda majetek a závazky vykázané v účetnictví opravdu existují a ověřit reálnost ocenění majetku a závazků (Skálová a kol. 2012).

3.1.1 Druhy inventarizace

Podle termínu provedení:

- řádná:
 - o *periodická* – provádí se k okamžiku sestavení účetní závěrky. Při periodické inventarizaci mohou ÚJ zahájit inventuru nejdříve čtyři měsíce před rozvahovým dnem a ukončit nejpozději dva měsíce po rozvahovém dni,

- *průběžná* – provádí se v průběhu účetního období. Termín stanovení průběžné inventarizace si stanoví sama ÚJ,
- mimořádná – provádí se v mimořádných případech (např. vznik, sloučení nebo rozdělení podniku, při uzavření dohody o hmotné odpovědnosti se zaměstnancem nebo po živelné pohromě).

Podle rozsahu:

- úplná – vztahuje se ke všem složkám majetku a závazků,
- dílčí – vztahuje se pouze k některým složkám majetku a závazků (Holíková, 2011).

3.1.2 Fáze inventarizace

Mezi fáze inventarizace se řadí:

- zjištění skutečného stavu majetku nebo závazků fyzickou nebo dokladovou inventurou,
- porovnání zjištěného stavu s účetním stavem,
- zjištění příčin inventarizačních rozdílů,
- prevence proti vzniku inventarizačních rozdílů (Dvořáková, 2010).

a) Zjištění skutečného stavu majetku nebo závazků

- **Fyzická inventura** – provádí se u hmotného a nehmotného majetku buď přepočítáváním, přeměřením nebo zvážením.
- **Dokladová inventura** – provádí se u pohledávek a závazků nebo u těch složek majetku, kde nelze provést fyzickou inventuru. Při dokladové inventuře se skutečný stav zjišťuje tak, že se na základě faktur ověřují jednotlivé položky, které tvoří zůstatek. Skutečné stavy se zapisují do inventurních soupisů, kde se porovnává zjištěný stav s účetním stavem. Pokud se při inventuře zjistí manko nebo přebytek, je nutné toto manko nebo přebytek vypořádat (Skálová a kol., 2012).

b) Porovnání zjištěného stavu s účetním stavem

V další fázi inventarizace se porovnává skutečný stav majetku a závazků, který byl zjištěn buď dokladovou, nebo fyzickou inventurou s účetním stavem. Pokud je účetní stav nižší, než skutečný stav, vznikl přebytek a pokud je účetní stav vyšší, než stav skutečný, vzniklo

manko. Stav majetku a závazků zapisuje inventurní komise do inventurních soupisů, které se následně srovnávají s účetním stavem.

Obsah inventurních soupisů:

- druh prováděné inventarizace (řádná, mimořádná),
- místo, kde bude inventarizace prováděna,
- způsob provedení inventury (fyzická, dokladová),
- okamžik zahájení a ukončení inventury,
- podpisový záznam osoby, která je odpovědná za zjištěné skutečnosti,
- osoby odpovědné za provedení inventarizace,
- účetní a skutečný stav, uvedený v měrných jednotkách a také vyčíslený v korunách,
- zjištěný rozdíl (Hakalová a kol., 2012).

c) Zjištění příčin inventarizačních rozdílů

Je potřeba, aby vzniklé inventarizační rozdíly byly prozkoumány, a aby se správně určila jejich příčina. Po zjištění příčiny vzniku inventarizačního rozdílu, se provede zaúčtování, pomocí kterého se sladí účetní stav se stavem skutečným.

Možné příčiny vzniku inventarizačních rozdílů:

- opomenutí zaúčtování dokladu,
- přirozený úbytek,
- změna zásob,
- manko,
- inventarizační přebytek.

d) Prevence proti vzniku inventarizačních rozdílů

Pokud jsou zjištěny významné inventarizační rozdíly, měla by být přijata taková opatření, která povedou k prevenci jejich dalšího vzniku.

3.2 OCEŇOVÁNÍ

Zvolit správnou metodu oceňování je jeden z nejtěžších úkolů v účetnictví, protože existuje mnoho způsobů, kterými lze majetek a závazky ocenit. Ocenění aktiv a závazků

má vliv na všechny účetní veličiny, proto se může stát, že pokud zvolíme nesprávnou metodu oceňování, projeví se to jak v rozvaze, tak i ve výši vlastního kapitálu. Mohou být ovlivněny také náklady, které spotřebou aktiv vznikají a tím se změní i výše výsledku hospodaření v daném účetním období.

Oceňování je přiřazení určité peněžní částky konkrétnímu množství a druhu majetku. Výběr vhodné oceňovací základny má vliv na výši, správnost, reálnost a objektivnost vykazovaného stavu a změn majetku a zdrojů jeho financování (Kolektiv autorů, 2015).

Pokud bude zvolena nesprávnou metodu oceňování, tak to může vést k tomu, že finanční ukazatele, které jsou počítány z položek rozvahy, nebudou podávat správný obraz o finanční situaci a výkonnosti podniku (Fireš, Zelenka, 1997).

Oceňovací základny používané v českém účetnictví:

- pořizovací cena,
- reprodukční pořizovací cena,
- vlastní náklady,
- jmenovitá hodnota,
- reálná hodnota,
- čistá prodejní cena (Kovanicová, 2012).

a) Pořizovací cena

Používá se u majetku, který byl pořízen úplatně. Pořizovací cena je cena, za kterou je majetek pořízen a náklady, které souvisí s jeho pořízením. Mezi náklady, které souvisí s pořízením majetku, se řadí zejm. náklady na přípravu a zabezpečení pořizovaného majetku, odměny za poradenské služby, správní poplatky, průzkumné, geologické, geodetické a projektové práce, clo, montáž, dopravné, licence a patenty. Mezi náklady, které nesouvisí s pořízením majetku, patří např. náklady na opravy, údržbu, na zaškolení pracovníků a náklady na vybavení pořizovaného dlouhodobého majetku (dále jen „DM“) zásobami (Vyhláška).

$$PC = \text{cena pořízení} + \text{vedlejší pořizovací náklady} \quad (3.1)$$

Do pořizovací ceny DM se zahrnuje i technické zhodnocení, které zvyšuje jeho hodnotu. Pokud byla získána dotace na pořízení majetku, tak se hodnota DM snižuje o tuto dotaci (Valouch, 2012).

b) Reprodukční pořizovací cena

Je cena, za kterou je majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Reprodukční pořizovací cenou (dále jen „RPC“) se oceňuje majetek, který byl nabyt bezúplatně a majetek, vytvořený ve vlastní režii, u kterého nelze tyto náklady zjistit.

c) Vlastní náklady

U zásob, které byly vytvořené vlastní činností, se přímými náklady rozumí náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost (např. pořizovací cena materiálu), popř. i jiné přiřaditelné nepřímé náklady, vztahující se k výrobě nebo k jiné činnosti.

V případě hmotného majetku vytvořeného vlastní činností se přímými náklady rozumí náklady vynaložené na výrobu nebo jinou činnost (např. pořizovací cena spotřebovaných výkonů), popř. přiřaditelné nepřímé náklady, které se vztahují k výrobě nebo jiné činnosti vymezené v souladu s účetními metodami (ZoÚ).

d) Jmenovitá hodnota

Jmenovitou hodnotou se rozumí ocenění v nominální výši a využívá se pro ocenění pohledávek, závazků, peněžních prostředků nebo cenin (Strouhal, Bokšová, 2015).

Jmenovitá hodnota je peněžní částka, kterou má určitý majetek trvale přiřazenou (např. hodnota udaná na bankovce nebo cenném papíru). Slouží k tomu, aby se majetek dal snáze popsat či identifikovat.

e) Reálná hodnota

Reálnou hodnotou se rozumí tržní hodnota. Pokud není k dispozici, určí se kvalifikovaným odhadem nebo znaleckým posudkem. Tržní hodnota je hodnota, která je vyhlášena na evropském regulovaném trhu nebo na zahraničním trhu, který je obdobný regulovanému trhu.

f) Čistá prodejní cena

Čistá prodejní cena je cena zásob snižená o odhadnuté náklady, spojené s jejich prodejem.

§ 24 odst. 2 ZoÚ rozlišuje tyto okamžiky, ke kterým lze majetek ocenit:

- ocenění k okamžiku uskutečnění účetního případu,
- ocenění ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka.

Pokud jsou majetek nebo závazky vyjádřené v cizí měně, ÚJ tento majetek a závazky přepočítávají na českou měnu pomocí kurzu devizového trhu, který je vyhlášený Českou národní bankou, a to k okamžiku ocenění (ZoÚ).

3.2.1 Ocenění k okamžiku uskutečnění účetního případu

Majetek podniku se k okamžiku uskutečnění účetního případu oceňuje těmito způsoby:

- pořizovací cenou,
- reprodukční pořizovací cenou,
- vlastními náklady,
- jmenovitou hodnotou.

Podle § 25 odst. 1 ZoÚ se jednotlivé složky majetku a závazků oceňují takto:

- **pořizovací cenou:**
 - hmotný a nehmotný majetek, který nebyl vytvořen vlastní činností (např. koupě),
 - zásoby, které nebyly vytvořeny vlastní činností (např. koupě),
 - pohledávky nabyté za úplatu nebo vkladem,
 - podíly, deriváty a cenné papíry,
- **reprodukční pořizovací cenou:**
 - bezúplatně nabytý majetek,
 - majetek, u kterého nelze zjistit náklady na jeho vytvoření vlastní činností,
- **vlastními náklady:**
 - hmotný a nehmotný majetek, který byl vytvořen vlastní činností,
 - zásoby, které byly vytvořeny vlastní činností,
 - příchovky zvířat,
- **jmenovitou hodnotou:**
 - peněžní prostředky a ceniny,
 - pohledávky při vzniku,
 - závazky.

Pokud u kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a církevních staveb není známa pořizovací cena, oceňují se ve výši 1 Kč. Pokud se při inventarizaci zjistí, že prodejní cena zásob, snížená o náklady spojené s prodejem je nižší než

cena, která se použila pro ocenění v účetnictví, tak se v účetnictví a účetní závěrce zásoby ocení nižší cenou.

3.2.2 Ocenění ke konci rozvahového dne

Východiskem pro ocenění majetku a závazků k rozvahovému dni je zásada opatrnosti. Spočívá v tom, že majetek bude oceněn nejnižší možnou cenou.

Do oceňování na konci rozvahového dne jsou zahrnovány jenom ty zisky, kterých bylo k tomuto dni dosaženo a berou v úvahu rizika a ztráty, týkající se majetku a závazků, které lze předvídat. Tato rizika a ztráty, ale také všechna snížení hodnoty majetku by měly být známy do okamžiku, kdy se účetní závěrka sestavuje. Nebere se v úvahu to, jestli je výsledek hospodaření účetního období zisk nebo ztráta (ZoÚ).

ÚJ musí ke dni sestavení účetní závěrky rozhodnout o odpisech, ocenění reálnou hodnotou a ekvivalencí, o tvorbě opravných položek k majetku a o rezervách.

Způsoby ocenění majetku a závazků – podle Ryneše (2016) se majetek a závazky oceňují k rozvahovému dni následovně:

a) Reálná hodnota

Reálnou hodnotou může ÚJ, na základě svého rozhodnutí oceňovat i v jiné okamžiky, než jenom k rozvahovému dni (např. denně nebo měsíčně). Tento způsob oceňování se používá pouze v těch případech, které stanoví zákon.

Reálnou hodnotou se rozumí:

- **tržní hodnota** – je hodnota vyhlášená na tuzemské nebo zahraniční burze nebo na jiném veřejném trhu,
- **hodnota, která vyplývá z obecně uznávaných oceňovacích modelů a technik,**
- **ocenění kvalifikovaným odhadem nebo znaleckým posudkem** – používá se, pokud tržní hodnota není známá nebo věrohodná a toto ocenění se musí připodobnit tržní hodnotě,
- **ocenění, které stanoví zvláštní právní předpis** – cena, zjištěná podle zákona o oceňování majetku (Skála, Skálová, 2002).

Reálnou hodnotou se oceňují:

- deriváty,

- cenné papíry, s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti a cenných papírů emitovaných účetní jednotkou,
- technické rezervy,
- majetek a závazky, pokud ocenění reálnou hodnotou ukládá zvláštní právní předpis,
- ta část majetku a závazků, která je zajištěna deriváty,
- pohledávky nabyté ÚJ a určené k obchodování,
- majetek, který je určený k prodeji u vybraných ÚJ (ZoÚ).

Pokud nelze žádným způsobem stanovit reálnou hodnotu, tak se za reálnou hodnotu považuje ocenění *pořizovací cenou*, *reprodukční pořizovací cenou* nebo *vlastními náklady*. Z toho vyplývá, že pokud k rozvahovému dni nelze stanovit reálnou hodnotu, tak se majetek a závazky nepřeceňují, ale zůstávají v ocenění, ve kterém byly zachyceny při uskutečnění účetního případu.

b) Metoda ekvivalence

Ekvivalencí neboli protihodnotou se oceňují majetkové účasti v podnicích s podstatným nebo rozhodujícím vlivem. Majetková účast je k rozvahovému dni oceněna ve výši drženého podílu ve vlastním kapitálu společnosti, která podíly vydala. Pokud ÚJ nechce využít ocenění ekvivalencí, tak se majetkové účasti k rozvahovému dni nepřeceňují a zůstávají v ocenění pořizovací cenou.

c) Metoda nižší ze dvou hodnot

Může se stát, že k rozvahovému ocenění aktiv tržní hodnotou neodpovídá hodnotě aktiv zachycených v účetnictví. Metoda nižší ze dvou hodnot zajišťuje zachování zásady opatrnosti v účetnictví (Strouhal, Bokšová, 2015).

V tabulce 3.1 je znázorněna aplikace metody nižší ze dvou hodnot. Rozdíl mezi účetní a tržní hodnotou majetku má vliv na to, jakým způsobem bude oceněn.

Tab. 3.1 Metoda nižší ze dvou hodnot

Rozdíl mezi účetní a tržní hodnotou	
Účetní hodnota > tržní hodnota	účtuje se opravná položka
Účetní hodnota = tržní hodnota	není spojeno s žádnou účetní operací

Účetní hodnota < tržní hodnota	v případě modelu pořizovací ceny zůstávají aktiva v původním ocenění
--------------------------------	--

Zdroj: Strouhal, Bokšová (2015, s. 160)

d) Ocenění aktiv a závazků v cizí měně

Aktiva a závazky, které jsou vedené a účtované v cizí měně, se k rozvahovému dni přepočítávají na českou měnu pomocí kurzu devizového trhu, který stanoví Česká národní banka.

V tabulce 3.2 je zachyceno ocenění jednotlivých složek majetku a závazků k rozvahovému dni. Ocenění majetku se stanoví buď reálnou hodnotou nebo pomocí metody nižší ze dvou hodnot, nebo metody ekvivalence. Závazky se oceňují jmenovitou nebo reálnou hodnotou.

Tab. 3.2 Ocenění k rozvahovému dni

Druh aktiva	Ocenění k rozvahovému dni
Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek	Metoda nižší ze dvou hodnot (zůstatková cena vs. tržní cena)
Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný	Metoda nižší ze dvou hodnot (pořizovací cena / RPC / vlastní náklady vs. tržní cena)
Podíly (rozhodující i podstatný vliv)	Metoda ekvivalence
Nakupované zásoby	Metoda nižší ze dvou hodnot (pořizovací cena / RPC vs. tržní hodnota)
Pohledávky	Metoda nižší ze dvou hodnot (jmenovitá hodnota / pořizovací cena vs. tržní cena) nebo reálná hodnota
Majetkové cenné papíry k obchodování	Reálná hodnota
Závazky	Jmenovitá hodnota nebo reálná hodnota

Zdroj: Kolektiv autorů (2015, s. 139)

3.3 ODPISY

Aby byl majetek zařazen mezi dlouhodobý, musí mít dobu použitelnosti delší než jeden rok. Tím, že se DM při používání opotřebovává, jeho hodnota přechází do hodnoty nových výrobků nebo jiných výkonů prostřednictvím odpisů. Odpisy vyjadřují míru opotřebení DM za určité období. Je rozlišováno fyzické opotřebení, které vzniká v důsledku užívání DM a morální opotřebení, které vzniká v důsledku zaostávání majetku po technické stránce. Pomocí odpisů ÚJ postupně přenáší hodnotu DM do nákladů. Odpisy v účetnictví výrazně ovlivňují základ daně a jsou považovány za stabilní zdroj financování. Odpisovat lze pouze DHM a DNM.

Česká legislativa rozeznává účetní a daňové odpisy. Účetní odpisy vyjadřují skutečnou míru opotřebení majetku, kdežto daňové odpisy skutečnému opotřebení neodpovídají.

3.3.1 Účetní odpisy

Odpisy jsou jedním z nástrojů, kterými je zásada opatrnosti realizována. Pro účely této zásady se v bakalářské práci budu zabývat účetními odpisy. Účetní odpisy jsou upraveny zákonem o účetnictví. Odpisování začíná od měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém byl majetek zařazen do užívání, proto účetní odpisy vyjadřují reálné opotřebení majetku a mimo jiné jsou součástí výsledku hospodaření.

Základna pro odpisování DM je hodnota majetku, vykázaná v účtové skupině 01 nebo 02, v okamžiku, kdy je majetek zařazen do užívání. Tato hodnota může být zvýšena o technické zhodnocení. Odpisy lze do nákladů uplatňovat měsíčně, čtvrtletně nebo jednou ročně, ale nejpozději k datu účetní závěrky (Šebestíková a kol., 2013)

Majetek se nesmí odpisovat po dobu kratší 1 roku, protože podle ZoÚ musí být doba použitelnosti majetku delší než 1 rok. Maximální doba odpisování stanovena není. Existuje však i výjimka – např. goodwill se musí odpisovat rovnoměrně nejpozději do 60 měsíců.

ÚJ mají povinnost sestavit odpisový plán. V tomto odpisovém plánu, který je součástí vnitropodnikové směrnice, je stanovena metoda odpisování a způsob účtování odpisů. Obsahuje soupis majetku, který se odpisuje v daném účetním období a sazby odpisů nebo způsob jejich stanovení. Sazby odpisování lze určit například podle hlediska času, doby použitelnosti majetku nebo objemu výkonů, které určují životnost majetku (Chalupa, Fišerová, 2015).

Zůstatkovou cenu zjistíme tak, když od vstupní ceny majetku odečteme oprávky.

$$ZC = VC - \text{oprávky} \quad (3.2)$$

Oprávky jsou souhrnem odpisů za celou dobu používání majetku.

Pravidla účetního odpisování:

- ÚJ odpisuje DM z výše ocenění podle § 25 ZoÚ do výše tohoto ocenění,
- odpisování začíná od 1. dne měsíce, který následuje po měsíci, ve které došlo k zařazení majetku do užívání,
- pokud je majetek v podílovém spoluvlastnictví, každý spoluvlastník provádí odpisy z ocenění majetku podle velikosti spoluvlastnického podílu,
- ÚJ účtuje o odpisech nejpozději k rozvahovému dni, příp. k jinému okamžiku podle jiného právního předpisu,
- odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru,
- odpisy se počítají zpravidla za 1 měsíc,
- pokud byl majetek uveden do užívání v průběhu účetního období, stanoví ÚJ poměrnou výši odpisů v tomto účetním období,
- ÚJ při sestavení odpisového plánu v souvislosti s provedením technického zhodnocení DM zohlední veškeré skutečnosti v souladu se zákonem a vyhláškou (ČÚS),
- účetní odpisování nelze přerušit.

Funkce účetních odpisů

- *nákladová* – hodnotu dlouhodobého majetku přenáší do hodnoty produkce,
- *středací* – spočívá v hromadění peněžních prostředků na obnovování dlouhodobého majetku. Tyto peněžní prostředky se získávají z tržeb za realizované výkony,
- *oceňovací* – umožňuje výpočet zůstatkové ceny dlouhodobého majetku – vyjadřuje reálné ocenění majetku [24].

Techniky účetního odpisování

Podle Valoucha (2012) se mezi metody účetního odpisování řadí časová a výkonová metoda a metoda komponentního odpisování a způsob odpisování by měl být zvolen podle kritéria co nejvěrnějšího způsobu vyjádření skutečného opotřebení majetku.

Na rozdíl od daňových odpisů lze u účetních odpisů změnit způsob odpisování, a to od prvního dne následujícího účetního období. Pokud je změněn způsob odpisování DM, tak musí ÚJ upravit odpisový plán.

- **Časová metoda** – k odpisování majetku dochází zejména v závislosti na délce doby, po kterou je majetek používán.

a) Rovnoměrné odpisování se používá u majetku, který se opotřebovává rovnoměrně po celou dobu jeho užívání. Při použití této metody je v každém roce odepsána stejná výše vstupní ceny majetku a následně přenesena do nákladů.

Rovnoměrné účetní odpisy se vypočítají podle následujícího vzorce:

$$odpis = \frac{VC}{DO} \quad (3.3)$$

Kde je: VC – vstupní cena majetku, ze které bude odpisováno,
 DO – doba odpisování.

Pokud se stane, že bude majetek pořízen v průběhu účetního období, musí se spočítat odpovídající část odpisu, která se týká daného účetního období.

b) Zrychlené odpisování se používá u toho majetku, který svou hodnotu nejvíce ztrácí v prvních letech odpisování (majetek, který morálně zaostává – např. výpočetní technika). Největší odpis je v prvním roce odpisování a postupně se v dalších letech snižuje.

Zrychlené účetní odpisy se vypočítají podle následujícího vzorce:

$$odpis = \frac{2 \cdot VC \cdot (DO + 1 - t)}{DO \cdot (DO + 1)} \quad (3.4)$$

Kde je: VC – vstupní cena,
 DO – doba odpisování,
 t – rok odpisování.

c) Zpomalené odpisování se používá u toho majetku, který svou hodnotu nejvíce ztrácí na konci své živostnosti (např. budova, v níž firma plánuje v budoucnu vyrábět, ale svou

podstatou negativně působí na fyzický stav). V prvním roce je nejnižší odpis, který se každým rokem zvyšuje.

Zpomalené účetní odpisy se vypočítají podle následujícího vzorce:

$$\text{odpis} = \frac{2 \cdot VC \cdot t}{DO \cdot (DO + 1)} \quad (3.5)$$

Kde je: VC – vstupní cena,
 DO – doba odpisování,
 t – rok odpisování.

- **Výkonová metoda** – k odpisování dochází zejména v závislosti na výkonech podniku (např. počet vyrobených výrobků), kterých se pomocí odpisovaného majetku dosáhlo. Podstata výpočtu spočívá v tom, že se vypočítá odpisový koeficient, který využívá počet hodin nebo objem produkce. Následně se odpisuje hodnota koeficientu v závislosti na míře využití majetku (Valouch, 2012).

$$\text{odpisový koeficient} = \frac{\text{vstupní cena}}{\text{počet kusů výrobků určený výrobcem}} \quad (3.6)$$

$$\text{odpis} = \frac{\text{odpisový koeficient}}{\text{skutečný počet výrobků v daném roce}} \quad (3.7)$$

- **Metoda komponentního odpisování** – podstata této metody spočívá v tom, že některé části majetku s odlišnou dobou použitelnosti a jinou cenou, v porovnání se souborem majetku nebo jinými částmi DM, je možné odpisovat samostatně. Komponentní odpisování je povoleno u staveb, bytů a nebytových prostorů, hmotných movitých věcí a jejich souborů (Šebestíková a kol., 2013).

Komponenta je část majetku, u které je výše ocenění významná v poměru ocenění celého majetku a jejíž doba použitelnosti se významně liší od doby použitelnosti majetku. Komponenta se odpisuje v průběhu používání samostatně od zbylé části majetku (Vyhláška).

Pokud se ÚJ rozhodne pro komponentní odpisování majetku, musí průkazným účetním záznamem doložit:

- druh majetku, u kterého je použita metoda komponentního odpisování,
- způsob určení komponenty,
- způsob ocenění komponenty (Ryneš, 2016).

3.4 OPRAVNÉ POLOŽKY

Odpisy vyjadřují trvalé snížení hodnoty majetku, kdežto opravné položky vyjadřují přechodné snížení hodnoty majetku. Principem opravné položky je, že se nemění hodnota majetku, ale její tvorba ovlivní rozvahu. Opravné položky se tvoří pouze na snížení hodnoty majetku, ne na zvýšení hodnoty majetku a jejich tvorba je možná pouze k majetkovým účtům. Opravné položky nesmí mít aktivní zůstatek (ČÚS).

Opravné položky se tvoří k majetku, který je k datu pořízení oceněn pořizovací cenou nebo vlastními náklady. Tvorbu a čerpání opravných položek musí mít ÚJ zahrnutý do vnitřních účetních směrnic se zachovanou stálostí mezi účetními obdobími.

3.4.1 Účetní opravné položky

Do účetnictví se prostřednictvím opravných položek promítnou předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku v účetním období, které se uzavírá. Pokud vznikne ze zákona povinnost reálného ocenění majetku nebo se hodnota majetku sníží trvale, není možné opravné položky použít. Při tvorbě opravných položek je důležité vycházet z inventarizace. Pokud došlo k trvalému snížení hodnoty majetku, není možné použít opravné položky.

Účetní opravné položky se tvoří nejčastěji k:

- dlouhodobému hmotnému a nehmotnému majetku
- zásobám,
- krátkodobému finančnímu majetku,
- pohledávkám (Šebestíková, 2009).

Podle Chalupy a Fišerové (2015) se opravné položky vytvářejí k těmto složkám majetku:

- ke krátkodobému finančnímu majetku vedenému na účtech účtové skupiny
25 – Krátkodobé cenné papíry,

- k DM, pokud snížení ocenění není trvalého charakteru, jinak se účtuje mimořádný odpis a upraví se odpisový plán. Posuzuje se vztah mezi užitnou hodnotou majetku a jeho zůstatkovou cenou v účetnictví,
- k poskytnutým zálohám na DM,
- k zásobám,
- k pohledávkám, pokud snížení ocenění není trvalého charakteru, jinak se proúčtuje odpis pohledávky.

Vytvořenou opravnou položku lze zrušit pouze do výše, v jaké byla vytvořena. Účty opravných položek jsou pasivními účty.

a) Opravné položky k dlouhodobému nehmotnému a hmotnému majetku

ZoÚ vymezuje DM jako majetek, který má dobu použitelnosti delší než jeden rok. Majetek se při pořízení ihned nespotřebovává a nepřenáší se hned do nákladů, ale jeho hodnota se do nákladů přenáší postupně pomocí odpisů.

Pokud by snížení hodnoty majetku nebylo přechodného charakteru, ale trvalého, použije se odpis. Odpisy majetku jsou nevratné, protože vyjadřují skutečné opotřebení majetku a snižují jeho hodnotu trvale, ale opravné položky je možné zrušit a tím se zvýší hodnota majetku (Kolektiv autorů, 2015).

Opravné položky k hmotnému majetku, který se odpisuje a jehož hodnota se snižuje opotřebením, se tvoří v případě, kdy je hodnota zjištěná při inventarizaci nižší, než jeho ocenění v účetnictví po odečtení opravek, přičemž snížení hodnoty majetku nelze považovat za snížení trvalého charakteru.

Podle Šebestíkové (2009) jsou důvody k přechodnému snížení hodnoty DM:

- poškození majetku, kdy k datu účetní závěrky není rozhodnuto, jestli bude výhodnější majetek zlikvidovat nebo opravit,
- zcizení majetku, ale vyjádření vyšetřujících orgánů není k dispozici. Kvůli tomu není možné k datu účetní závěrky účtovat o vzniklé škodě, protože není jisté, jestli bude zcizený majetek nalezen a vrácen,
- nevyužitelnost majetku pro jeho technický stav v souvislosti s restrukturalizací. Nové využití vyžaduje rekonstrukci, která je plánována v dalším období,

- k přechodnému snížení hodnoty může dojít i u neodpisovaného majetku a nedokončené stavby.

b) Opravné položky k zásobám

Tak jako u DM, tak i u zásob se tvoří opravné položky na základě výsledků inventarizace. U zásob se posuzuje, jestli jejich ocenění na skladě odpovídá prodejní ceně. Opravná položka k zásobám se tvoří v případě, kdy se při inventarizaci zjistilo, že došlo k poklesu hodnoty zásob, ale existuje možnost, že se tyto zásoby v budoucnu využijí (např. prodej nebo spotřeba při výrobě).

Po pominutí doby, kdy je např. zboží prodejné za nižší než nominální cenu, se opravná položka sníží nebo zruší. Je důležité správně odlišit dočasné snížení hodnoty zásob od trvalého snížení jeho hodnoty. V tomto případě se opravná položka nedá vytvořit a snížení hodnoty se vytváří přímo na účtu zásob. Postupuje se těmito způsoby:

- prodej se slevou,
- likvidace,
- darování (Kolektiv autorů, 2015).

Nejčastější případy snížení hodnoty zásob:

- zásoby, u kterých platí, že čím jsou starší, tím je jejich prodejní cena nižší,
- sezónní zboží a jeho prodej se slevou,
- blížící se datum spotřeby zboží. Toto zboží ve výrobě už nejde použít, ale je možné ho prodat za nižší cenu,
- výrobky vlastní výroby, ocenění vlastními náklady může vyšší než prodejní cena výrobků,
- zásoby, které byly zcizeny nebo poškozeny a do data účetní závěrky není škoda nebo zcizení vyřešeno.

c) Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku

U krátkodobého finančního majetku se opravné položky mohou tvořit jenom na cenné papíry a podíly, a to pokud u nich nevzniká povinnost reálného ocenění ze zákona. Výjimku tvoří cenné papíry a podíly, u kterých není možné nebo finančně složité zjistit reálnou hodnotu. Opravná položka se tvoří z toho důvodu, že je rozdílná prodejní hodnota a hodnota, která je vykázána v účetnictví.

Opravné položky lze tvořit i k dlouhodobému finančnímu majetku, pokud:

- není oceněn reálnou hodnotou,
- není použita metoda ekvivalence pro jeho přecenění.

d) Opravné položky k pohledávkám

Pohledávkou se rozumí právo věřitele na plnění určitého dluhu dlužníkem. V praxi se často setkáváme s tím, že dlužník není schopen svůj dluh splatit, proto se pro ÚJ stává důležité, aby správně rozhodla, jak se s touto situací vypořádá. Pohledávky jsou nejrizikovější oblastí zásady opatrnosti (Bařinová, Vozňáková, 2007).

Je důležité, aby byla správně rozlišena účetní tvorba opravných položek a daňový postup pro vytváření zákonných opravných položek. Cílem účetní opravné položky je korigovat hodnotu aktiv podle její reálné hodnoty. Cílem zákonné opravné položky je stanovit podmínky pro zahrnování nákladů z její tvorby do daňového základu (Ryneš, 2016).

Účetní opravné položky k pohledávkám

Tvorba účetní opravné položky je stanovena vnitřní účetní směrnicí. Až uplyne doba od splatnosti pohledávky, bude výše opravné položky rovna sto procentům hodnoty pohledávky (Kolektiv autorů, 2015).

Opravná položka je účetním nástrojem pro vyjádření snížení bonity pohledávek současně se snížením výsledku hospodaření. Snížení bonity pohledávek je dáno zejm. špatnou finanční situací dlužníka nebo právními vadami pohledávek. Způsob a tvorba účetních opravných položek nejsou žádným právním předpisem upraveny, tzn., že jejich způsob a tvorbu si ÚJ stanoví sama. Musí se ale respektovat podmínka, že opravná položka bude vytvořena do výše pohledávky. Opravná položka podléhá inventarizaci.

Opravné položky se vytvářejí vždy k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení. V praxi jsou používány různé systémy tvorby opravných položek k pohledávkám, nejčastěji jsou založeny testování pohledávek z hlediska doby po splatnosti, proto je v tabulce 3.3 je znázorněna nejčastěji užívaná výše opravných položek.

Tab. 3.3 Testování pohledávek z hlediska doby splatnosti

Doba po lhůtě splatnosti pohledávky	Výše opravné položky
180 – 365 dní	50 %
Více než 365 dní	100 %

Zdroj: Ryneš (2016, s. 193 – 194)

3.4.2 Zákonné opravné položky

Opravné položky k pohledávkám

Tvorba zákonné opravné položky se musí řídit zákonem o rezervách (dále jen „ZoR“). Opravné položky k pohledávkám se mohou podle ZoR vytvářet jako výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. O zákonných opravných položkách musí být účtováno vždy, s výjimkou ÚJ, které účetní závěrku sestavují podle Mezinárodních účetních standardů.

ZoR upravuje tvorbu opravných položek, závazně stanoví podmínky, za kterých je možné opravné položky použít a podmínky, za kterých je není možné použít. Dále stanovuje maximální výši, ve které lze opravné položky vytvořit jako daňově uznatelný náklad (Kolektiv autorů, 2015).

Opravné položky lze tvořit k těm pohledávkám, které byly při jejich vzniku účtovány do výnosů, a podle ZDP nebyl tento příjem příjmem osvobozeným od daně z příjmů nebo příjmem zahrnovaným do základu daně z příjmů. U pohledávek nabytých postoupením se opravná položka tvoří k rozvahové hodnotě pohledávky, pokud byla uhrazena její pořizovací cena. Netvoří se k pohledávkám, které vznikly z titulu cenných papírů, úvěrů, zápůjček, ručení, záloh, úhrady ztráty obchodní korporace, smluvních pokut a úroků z prodlení, k pohledávkám nabytým bezúplatně a k souboru pohledávek. Opravnou položku není možné tvořit k pohledávkám, pokud má věřitel k dlužníkovi současně splatné dluhy a neprovede vzájemný zápočet pohledávek (ZoR).

Opravné položky se podle ZoR tvoří nejčastěji:

- k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8),
- k nepromlčeným pohledávkám (§ 8a),
- k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh (§ 8b),
- až do výše 100 % její neuhrazené rozvahové hodnoty (§ 8c).

a) Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

Tyto opravné položky mohou vytvářet pouze ti poplatníci, kteří účtují v soustavě podvojného účetnictví. Vytváří se do výše rozvahové hodnoty pohledávky nebo do výše pořizovací ceny pohledávek, které byly nabyty postoupením, přihlášených u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o úpadku nebo do konce lhůty podle insolvenčního zákona. Opravná položka musí být vytvořena a uplatněna ve zdaňovacím období, v němž byly pohledávky přihlášeny. Ruší se v návaznosti na výsledky

insolvenčního řízení nebo v případě, kdy byla pohledávka popřena insolvenčním správcem (Ryneš, 2016).

b) Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám

Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám mohou tvořit ti poplatníci, kteří vedou účetnictví, pokud od konce sjednané doby splatnosti pohledávky uplynulo více než:

- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

Opravné položky není možné vytvářet k pohledávkám z úvěrů, zápůjček, záloh, k pohledávkám z titulu smluvních pokut a úroků z prodlení, poplatků z prodlení a penále. Opravné položky nelze dále tvořit u těchto pohledávek:

- již odepsaných na vrub výsledku hospodaření,
- vzniklých za členy obchodní korporace za upsaný vlastní kapitál,
- vzniklých mezi spojenými osobami vymezenými v ZDP.

Opravná položka se ruší v případě, že pominou důvody pro jejich existenci nebo pokud byla promlčena (Chalupa, 2015).

c) Opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za celní dluh

Tyto opravné položky mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, a kteří podle celního zákona ručí za celní dluh, k pohledávkám vzniklým z titulu ručení za celní dluh podle celního zákona. Je možné je vytvářet jen do výše hodnoty pohledávky, která odpovídá provedené úhradě celního dluhu (Chalupa, 2015).

d) Opravné položky k nepromlčeným ostatním pohledávkám v nominální hodnotě do 30 tisíc Kč

ZoR umožňuje tvořit opravné položky až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky, pokud:

- se nejedná o pohledávku, která již byla odepsána na vrub výsledku hospodaření nebo pohledávku, na kterou již byla zákonná opravná položka vytvořena,
- se nejedná o pohledávku za společníky, akcionáři, členy družstev za upsaný vlastní kapitál a pohledávku mezi spojenými osobami,
- rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství v okamžiku jejího vzniku nepřesáhne 30 tisíc Kč,

- od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo nejméně 12 měsíců,
- je k těmto pohledávkám vedena samostatná evidence (Ryneš, 2016).

3.5 REZERVY

Rezervy jsou dalším z nástrojů, prostřednictvím kterých je zásada opatrnosti realizována. Tvoří se na předem známý účel a nesmějí být použity k úpravě hodnoty aktiv.

Účelem rezerv je pokrýt budoucí výdaje, které v budoucnu nastanou, ale u kterých není přesně známa jejich výše nebo období, kdy bude výdaj uskutečněn. Rezervou podnik zvyšuje náklady a snižuje výsledek hospodaření běžného období a tím zadržuje peněžní prostředky na další výdaje, které nastanou v příštích obdobích (Kovanicová, 2012).

ÚJ tvoří rezervy, pokud očekává velký jednorázový náklad, který v budoucnu ovlivní výsledek hospodaření. Rezervy podléhají dokladové inventuře, při které se posuzuje důvod tvorby a výše rezervy. Rezervy se zpravidla tvoří v rámci účetní závěrky (ke konci účetního období), proto je důležité, aby byl ve vnitřní směrnici ÚJ upraven způsob důvod tvorby, výše a způsob vytváření rezerv.

Členění rezerv

- Podle určení:
 - a) účelové rezervy** – vztahují se k určitému majetku, u kterého lze předpokládat, že v budoucnu se budou muset vynaložit velké výdaje, které by mohly změnit výsledek hospodaření. Příkladem účelové rezervy je rezerva na opravu majetku,
 - b) obecné rezervy** – tyto rezervy mají obecnější charakter – nevztahují se k určitému majetku. Tvoří se, pokud existuje riziko, které by mohlo vést ke vzniku výdajů v budoucnu. Příkladem obecné rezervy je rezerva na rizika či ztráty z podnikání.
- Podle vztahu k dani z příjmů:
 - a) zákonné rezervy** – tvorba a použití těchto rezerv je stanovena ZoR. Příkladem zákonné rezervy je rezerva na opravu hmotného majetku za určitých podmínek,
 - b) účetní rezervy** – tyto rezervy se tvoří na základě vnitřní směrnice ÚJ a jejich tvorba a použití neovlivňuje daňový základ.
- Podle oblasti hospodaření, kterou rezervy ovlivňují, se mohou vztahovat k těmto činnostem ÚJ:
 - provozní,

- finanční,
- mimořádné (Kolektiv autorů, 2015).

3.5.1 Účetní rezervy

Účetní rezervy se tvoří na základě rozhodnutí ÚJ, v souladu s její vnitřní účetní směrnicí. Jsou nástrojem opatrnosti, protože ke konci rozvahového dne se mají brát při oceňování v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků, a které jsou známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření zisk nebo ztráta (Kolektiv autorů, 2016).

Podle ZoÚ se mohou tvořit tyto rezervy:

- rezerva na rizika a ztráty,
- rezerva na daň z příjmů,
- rezerva na důchody,
- rezerva na restrukturalizaci.

Ostatní rezervy, které nejsou uvedeny v ZoÚ:

- rezerva na opravy majetku nad rámec ZoR,
- rezerva na smluvní pokuty a penále,
- rezerva na rizika nepokrytá pojištěním,
- rezerva na soudní spory (Ryneš, 2016).

a) Rezerva na rizika a ztráty

ÚJ tyto rezervy vytvářejí v okamžiku, kdy jsou jim známy budoucí rizika a ztráty z podnikání. Rezervy se tvoří pro jednotlivé případy rizik nebo ztrát v budoucnu, např. rezervy na ekologické škody, rezervy na bezplatné záruční opravy. Tyto rezervy se odvíjejí z odhadu a zkušeností z minulých let (Kolektiv autorů, 2015)

b) Rezerva na daň z příjmů

Tuto rezervu tvoří ty ÚJ, které při sestavování účetní závěrky nemají ještě vyhotovené daňové priznání k dani z příjmů. V následujícím účetním období se rezerva zruší. Rezerva se pak tvoří ve výši odhadované daně. Při vykázání rezervy v rozvaze by měly být zohledněny

zálohy na daň z příjmů, protože se rezerva vytváří na budoucí úhradu ve prospěch finančního úřadu.

c) Rezerva na důchody

ÚJ tuto rezervu tvoří, pokud mají povinnost vyplácet zaměstnancům důchody nebo jiné požitky.

d) Rezerva na restrukturalizaci

Rezervu na restrukturalizaci ÚJ tvoří na základě programu restrukturalizace, které schválí příslušný orgán. Restrukturalizace je program, kterým se mění předmět činnosti ÚJ nebo způsob, kterým je činnost účetní jednotky prováděna. Restrukturalizace zejména zahrnuje:

- přemístění podnikatelských aktivit do jiné oblasti,
- utlumení nebo ukončení části podnikatelských aktivit.

Rezerva na restrukturalizaci se tvoří na podkladě schváleného programu a je ji možné čerpat a tvořit na přímé náklady, které jsou nezbytné pro uskutečnění restrukturalizace. Rezervu není možné tvořit na tyto náklady:

- na náklady na přeškolení a přemístění zaměstnanců, kteří zůstávají v zaměstnaneckém poměru,
- na náklady na marketing (Ryneš, 2016).

3.5.2 Zákonné rezervy

Tvorba rezerv

Zákonné rezervy se tvoří podle ZoR. Náklady, které jsou účtovány v souvislosti s tvorbou rezervy, základ daně z příjmů snižují v době, kdy je rezerva zaúčtována a zvyšují základ daně z příjmů v období, kdy je rezerva čerpána nebo rozpuštěna (Kolektiv autorů, 2015).

Rezervy se uplatňují za zdaňovací období. ÚJ je povinna v souvislosti s podáním daňového přiznání prověřit důvod tvorby rezervy a skutečný stav porovnat s výší, která může být podle ZoR uplatněna v základu daně z příjmů zjištěného podle ZDP. Tvorba rezerv, která se uplatní v základu daně z příjmů podle ZDP, musí být zaúčtována podle účetních předpisů. Existuje i výjimka, kdy se účtovat nemusí. Tuto výjimku tvoří:

- ÚJ, které používají komponentní odpisování, a které mohou využít rezervy na opravy, i když o ní neúčtovaly za předpokladu, že vedou prokazatelnou evidenci o této rezervě pro daňové účely,

- ÚJ, které účtují v IFRS/IAS. Mohou být uplatněny daňové náklady na tvorbu rezerv, pokud účetní jednotky vedou prokazatelnou evidenci těchto rezerv,
- ÚJ, které vytvářejí rezervu na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů. Tvorba této rezervy se podle ZoR nemusí účtovat.

Zůstatek rezerv, zjištěný na konci období, za které se podává daňové přiznání, se převádí do následujícího období (Ryneš, 2016).

Zrušení a čerpání rezerv

Rezerva se snižuje o náklady, které byly vynaloženy na účely, na které byla tato rezerva vytvořena.

Rezerva se zruší v těchto případech:

- v tom období, kdy pominuly důvody, pro které byla rezerva vytvořena,
- ke dni ukončení podnikatelské nebo jiné samostatné výdělečné činnosti,
- ke dni účinnosti pachtovní smlouvy v případě pachtu obchodního závodu,
- ke dni, který předchází dni vstupu do likvidace nebo dni, který předchází dni účinnosti rozhodnutí o konkurzu (Ryneš, 2016).

Podle ZoR je rezervy možné tvořit na tyto účely:

- bankovní rezervy,
- rezervy v pojišťovnictví,
- rezerva na opravy DHM,
- rezerva na pěstební činnosti,
- ostatní rezervy:
 - rezerva na odbahnění rybníka,
 - rezerva finančních prostředků na sanaci pozemků dotčených těžbou,
 - rezerva na vypořádání důlních škod,
 - rezerva na technické rekultivace a sanace skládek.
- rezerva na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů,
- rezerva podle zákona o odpadech,
- a další rezervy.

a) Rezerva na opravy dlouhodobého hmotného majetku

Tuto rezervu lze tvořit k majetku, který je podle ZDP odpisován pět let a více a pokud má poplatník k tomuto majetku vlastnické právo nebo pokud má majetek pronajat a k opravám je smluvně písemně zavázán.

Rezerva se nesmí vytvářet v těchto případech:

- na plánované modernizace a rekonstrukce,
- na majetek, který je určený k likvidaci,
- na opravy, které souvisí se škodami a jinými nepředvídatelnými nebo nahodilými událostmi,
- na opravy, které se opakují pravidelně (např. každoročně),
- na majetek, ke kterému má poplatník vlastnické právo a pokud vůči jeho majetku trvají účinky prohlášení konkurzu.

Rezerva se stanoví podle jednotlivého hmotného majetku, který je určen k opravě a podle charakteru opravy. Je tvořena rovnoměrně, tzn., že výše rezervy se rovná podílu rozpočtových nákladů a počtu let mezi rokem zahájení tvorby rezervy a termínem zahájení opravy. Pokud je poplatník plátcem DPH, vychází z rozpočtu nákladů na rezervu v ocenění bez DPH.

Tvorbu rezervy je důležité rovnoměrně rozdělit do zdaňovacích období. Rezerva na opravu DHM nesmí být tvořena na jedno zdaňovací období. Pokud poplatník zjistí, že existují nějaké skutečnosti, které by mohly ovlivnit rezervu, musí provést úpravu výše rezervy v tom zdaňovacím období, ve kterém zjistil tyto skutečnosti (Ryneš, 2016).

V tabulce 3.4 je uvedena maximální doba, na kterou lze tvořit rezervu na opravu DHM. Tato doba se liší podle odpisové skupiny majetku.

Tab. 3.4 Maximální doba tvorby rezervy na opravu DHM

Odpisová skupina	Maximální doba tvorby rezervy
1	rezerva se netvoří
2	3 zdaňovací období
3	6 zdaňovacích období
4	8 zdaňovacích období
5 a 6	10 zdaňovacích období

Zdroj: Ryneš (2016, s. 215)

b) Rezerva na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů

Tuto rezervu může vytvářet pouze provozovatel solární elektrárny, který je povinen zajistit financování zpracování, využití a odstranění elektroodpadu ze solárních panelů. Poplatník musí vést evidenci vytvořené rezervy.

c) Rezerva na pěstební činnost

Pěstební činností se rozumí např. obnova lesa a veškeré výchovné činnosti prováděné v porostech do 40 let jejich věku. Rezerva se tvoří podle výše vytěženého objemu dřevní hmoty v m³, čerpá se při realizaci pěstební činnosti a ruší se, pokud nejsou práce pěstební činnosti realizovány v rozpočtovaném objemu.

3.6 ODLOŽENÁ DAŇ

Zachycením odložené daně v účetní závěrce dochází k naplnění zásady opatrnosti při zjišťování výsledku hospodaření.

Odložená daň vyplývá z rozdílů, které vznikají v důsledku rozdílného způsobu oceňování určitých položek v účetnictví a v daních z příjmů a rozdílného dopadu do účetního výsledku hospodaření a základu daně. Odložená daň slouží k přiřazení účetního nákladu, který vznikl z povinnosti platit daň z příjmů právnických osob, do správného účetního období (Ryneš, 2016).

Smyslem odložené daně je přiřazení nákladu na daň z příjmů do správného účetního období, ve správné výši, bez ohledu na daňový zákon. Základ daně z příjmů neodpovídá účetnímu výsledku hospodaření před zdaněním z důvodu odlišné daňové uznatelnosti nákladů a výnosů. Výsledek hospodaření se podle ZDP transformuje tak, aby byl přijatelný z daňového hlediska, proto vznikne situace, že výsledná daň se nevztahuje k účetnímu výsledku hospodaření, ale k daňovému základu.

Účtovat o odložené dani mají povinnost ÚJ, které tvoří konsolidační celek nebo sestavují účetní závěrku v plném rozsahu (Šebestíková, 2011).

Odložený daňový závazek – částky daně z příjmů, které jsou splatné v budoucích obdobích z titulu rozdílů. Jedná se o:

- kladný rozdíl mezi ÚZC a DZC hmotných aktiv,
- smluvní pokuty, které byly vyúčtované, ale do konce účetního období nebyly inkasované (Strouhal, Bokšová, 2015).

Odložená daňová pohledávka – částky snížené daňové povinnosti, uplatněné v příštích obdobích. Odložená daňová pohledávka může vzniknout z titulu:

- odčitatelných přechodných rozdílů,
- převedených nevyužitých daňových ztrát,
- převedených nevyužitých daňových odpočtů.

Jedná se zejména o tyto položky:

- ztráta běžného období, kterou chce ÚJ uplatnit v následujícím roce,
- daňově neúčinná tvorba rezerv na záruční opravy, které budou vykonány v příštím období,
- daňově neúčinná tvorba opravných položek k zásobám zboží, které budou v následujícím roce prodány,
- daňově neúčinná tvorba opravných položek k pohledávkám po lhůtě splatnosti za dlužníkem, na kterého bude v následujícím období vyhlášen konkurz (Strouhal, Bokšová, 2015).

Odložená daň se zjišťuje z rozdílů mezi:

- účetní a daňovou zůstatkovou cenou odpisovaného DHM a DNM,
- účetní a daňovou zůstatkovou hodnotou zásob (tvorba opravných položek k zásobám),
- účetní a daňovou hodnotou pohledávek (účetní a daňové opravné položky).

Do základu pro výpočet odložené daně vstupuje:

- hodnota účetních rezerv, tvořených na vrub nedaňových nákladů, ale určených ke krytí nákladů, které mohou vzniknout a poté budou daňově účinné (např. rezerva na záruční opravy),
- daňová ztráta za předchozí roky.

Druhy přechodných rozdílů:

- *zdanitelné* – vyústí ve zdanitelné částky při určování základu daně budoucích období, tzn., vedou k odloženému daňovému závazku (např. pokud je účetní hodnota DHM vyšší, než daňová hodnota DHM),
- *odčitatelné* – vyústí v odčitatelné částky při určování základu daně budoucích období, tzn., vedou k odložené daňové pohledávce (např. pokud je účetní hodnota pohledávek snižena o opravné položky nižší, než daňová hodnota pohledávek) (Kolektiv autorů, 2015).

3.6.1 Výpočet odložené daně

Výpočet je založen na **závazkové metodě s rozvahovým přístupem**. Jde o postup, kdy odložená daň ve vztahu k výsledku hospodaření, zjištěnému v účetnictví, bude uplatněna v pozdějším období, a proto se pro výpočet použije sazba daně, která je platná v období, kdy budou daňový závazek nebo pohledávka uplatněny. Tato metoda vychází z rozvahového přístupu, tzn., že metoda vychází z přechodných rozdílů, kterými jsou rozdíly mezi daňovou základnou aktiv (nebo pasiv) a výší aktiv (nebo pasiv), uvedených v rozvaze (Kolektiv autorů, 2015).

Odložená daň se vypočítá podle následujícího vzorce (Šebestíková, 2011):

$$\text{odložená daň} = PR \cdot SD \quad (3.8)$$

Kde je: PR – součin výsledného přechodného rozdílu (zdanitelného nebo odčitatelného),
 SD – sazba daně z příjmů.

Pokud se změní sazba daně, musí se zůstatek účtu odložené daně (účtová skupina **48 – Odložený daňový závazek a pohledávka**) přepočítat novou sazbou daně z příjmů a vzniklý rozdíl zaúčtovat jako snížení účtu odložené daně, pomocí účtové skupiny **59 – Daně z příjmů a převodové účty a rezerva na daň z příjmů**. Tuto situaci lze vyjádřit následovně (Šebestíková, 2011):

$$\text{odložená daň}_{NS} = \frac{\text{odložená daň}_{SS}}{SD_{SS}} \cdot SD_{NS} \quad (3.9)$$

Kde je: SD – sazba daně z příjmů,
 SS – stará sazba daně z příjmů,
 NS – nová sazba daně z příjmů.

4 PRAKTICKÁ APLIKACE, ZHODNOCENÍ

Praktická část bakalářské práce je zaměřena na účetní a daňové odpisy v automobilové společnosti ABC, a.s., důsledek účetních a daňových odpisů na odloženou daň společnosti a jejich následný vliv na výsledek hospodaření společnosti, základ daně a daňovou povinnost. Společnost ABC, a.s. začíná podnikat 1. 1. 2012 a bude fungovat do 30. 6. 2020.

4.1 OCEŇOVÁNÍ MAJETKU A ZÁVAZKŮ VE SPOLEČNOSTI

- a) **Dlouhodobý nehmotný majetek** – společnost si ve svých vnitropodnikových směrnicih stanovila, že dlouhodobý nehmotný majetek se oceňuje pořizovací cenou, která obsahuje cenu pořízení a náklady, které souvisí s pořízením.
- b) **Dlouhodobý hmotný majetek** – podle vnitropodnikových směrníc se dlouhodobý hmotný majetek oceňuje pořizovací cenou, která zahrnuje cenu pořízení a náklady na dopravu, clo a ostatní náklady, které s pořízením souvisí. DHM vyrobený vlastními náklady společnosti, se oceňuje vlastními náklady. Vlastní náklady zahrnují přímé náklady na materiál, mzdy a přímé náklady na zdravotní a sociální pojištění. Ocenění majetku se snižuje o dotace ze státního rozpočtu. Náklady na technické zhodnocení zvyšují pořizovací cenu DHM.
- c) **Zásoby** – společnost zásoby oceňuje pořizovací cenou, která se skládá z nákladů na pořízení zásob a nákladů, které souvisejí s pořízením (např. doprava, clo, náklady na skladování).
- d) **Pohledávky** – se ve společnosti oceňují jmenovitou hodnotou, přičemž ocenění některých pohledávek se snižuje prostřednictvím opravných položek.
- e) **Krátkodobý finanční majetek** tvoří peníze v hotovosti a na bankovních účtech a ceniny.
- f) **Pohledávky** – společnost má ve vnitřní účetní směrnici stanoveno, že se pohledávky oceňují jmenovitou hodnotou.
- g) **Závazky** společnost oceňuje jmenovitou hodnotou.

4.2 DLOUHODOBÝ MAJETEK SPOLEČNOSTI

Účetní jednotka dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek oceňuje pořizovací cenou. Podle vnitropodnikové směrnice ÚJ je účetní hodnota pro zařazení do dlouhodobého majetku rovná daňové hodnotě, takže ve společnosti je evidován dlouhodobý hmotný majetek, jehož

doba použitelnosti je delší než 1 rok a vstupní cena je vyšší než 40 000 Kč bez DPH. Dlouhodobý nehmotný majetek se eviduje, pokud je jeho doba použitelnosti delší než 1 rok a vstupní cena je vyšší než 60 000 Kč. Odpisování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku vychází ze ZDP.

Každý majetek je samostatně evidován na samostatných inventárních kartách, kde je veden po dobu odpisování. Po ukončení činnosti ÚJ je majetek vyřazen. Společnost eviduje např. automobily, výrobní haly, stroje, zařízení nebo výpočetní techniku.

Tabulka 4.1 obsahuje přehled DM společnosti. Obsahem tabulky je odpisová skupina majetku, inventární číslo, název majetku, vstupní cena a datum pořízení majetku.

Tab. 4.1 Dlouhodobý hmotný majetek společnosti

Odpisová skupina	Inventární číslo	Název majetku	Vstupní cena	Datum pořízení
1	0041	Počítač Lenovo IC H30-05	40 200 Kč	18. 1. 2012
1	0049	Zařízení na vyvažování pneumatik Bosch WBE 4140	79 400 Kč	30. 3. 2012
2	0021	Osobní automobil Škoda SUPERB 2,0 TDI CR DPF/110 kW	665 900 Kč	11. 9. 2012
2	0030	Osobní automobil Hyundai ix20 1,6i	389 990 Kč	2. 1. 2012
3	0068	Zdvihací zařízení pro osobní automobily	58 900 Kč	7. 5. 2012
5	0011	Výrobní hala	1 300 000 Kč	23. 8. 2012

Zdroj: inventární karty dlouhodobého majetku, vlastní zpracování

4.3 ODPISOVÁNÍ DLOUHODOBÉHO MAJETKU VE SPOLEČNOSTI

Výpočet odpisů vychází z vnitřní účetní směrnice ÚJ. Společnost zde má stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Odpisování tudíž vychází ze ZDP. DNM se odpisuje, pokud je jeho pořizovací cena vyšší než 60 tisíc Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok. DHM se odpisuje, pokud je jeho pořizovací cena vyšší než 40 tisíc Kč a doba použitelnosti delší než 1 rok. Odpisy se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

ÚJ má svůj majetek zařazen v odpisových skupinách 1 až 5. Majetek je odpisován pouze rovnoměrným způsobem. V tabulce 4.2 jsou znázorněny doby odpisování majetku podle ZDP.

Tab. 4.2 Odpisové skupiny dlouhodobého majetku

Odpisová skupina	Doba odpisování	Odpisovaný majetek
1	3 roky	Nástroje a nářadí, počítače
2	5 let	Osobní automobily
3	10 let	Vzduchová čerpadla, klimatizační zařízení
4	20 let	Vinice, nekrytá koupaliště
5	30 let	Dálnice, silnice, přístavy, budovy
6	50 let	Hotely, administrativní budovy

Zdroj: § 30 odst. 1 ZDP a Příloha č. 1 k ZDP

V ZDP jsou vymezeny dva způsoby, kterými lze hmotný majetek odpisovat – rovnoměrný (lineární) a zrychlený (degresivní).

- a) **Rovnoměrný způsob odpisování majetku** – vstupní cena hmotného majetku se rovnoměrně přenáší do základu daně po celou dobu odpisování.

Výpočet rovnoměrných odpisů:

$$RO = \frac{VC \cdot ROS}{100} \quad (4.1)$$

Kde je: RO – roční odpis,

ROS – roční odpisová sazba,

VC – vstupní cena hmotného majetku, ze které bude odpisováno.

V tabulce 4.3 jsou znázorněny roční odpisové sazby pro odpisování majetku podle ZDP.

Tab. 4.3 Roční odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování

Odpisová skupina	Sazba v prvním roce odpisování	Sazba v dalších letech odpisování	Sazba pro zvýšenou vstupní cenu
1	20	40	33,3
2	11	22,25	20
3	5,5	10,5	10
4	2,15	5,15	5,0

5	1,4	3,4	3,4
6	1,02	2,02	2,0

Zdroj: § 31 odst. 1 písm. a) ZDP

- a) **Zrychlený způsob odpisování majetku** – u této metody se předpokládá, že majetek bude nejvíce využíván v prvních letech používání, proto je také odpis v prvním roce nejvyšší a v dalších letech se snižuje.

Výpočet zrychlených odpisů:

$$\text{Odpis v prvním roce} = \frac{VC}{k_1} \quad (4.2)$$

Kde je: VC – vstupní cena hmotného majetku,
 k_1 – koeficient v prvním roce odpisování.

$$\text{Odpis v dalších letech} = \frac{2 \cdot ZC}{k - n} \quad (4.3)$$

Kde je: ZC – zůstatková cena hmotného majetku,
 k – koeficient v dalších letech odpisování,
 n – počet let, po které se majetek odepisuje.

Koeficienty, které se používají pro výpočet daňových odpisů zrychleným způsobem, jsou znázorněny v tabulce 4.4.

Tab. 4.4 Koeficienty pro zrychlené odpisování

Odpisová skupina	Koeficient v prvním roce odpisování	Koeficient v dalších letech odpisování	Koeficient pro zvýšenou vstupní cenu
1	3	4	3
2	5	6	5
3	10	11	10
4	20	21	20
5	30	31	30
6	50	51	50

Zdroj: § 32 odst. 1 ZDP

4.3.1 Odpisy vybraného dlouhodobého majetku společnosti

Aby si ÚJ ulehčila výpočet a účtování odpisů, má ve vnitřní účetní směrnici stanovenou podmínku, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. V praxi se to dělá tímto způsobem proto, aby ÚJ dosáhla co nejvyššího snížení základu daně, což ale není správné řešení, protože daňové odpisy nemají stejný význam jako odpisy účetní. Účetní odpisy vyjadřují skutečné opotřebení majetku a jsou také nástrojem zásady opatrnosti a zásady věrného a poctivého zobrazení skutečnosti, kdežto daňové odpisy slouží pouze pro optimalizaci daňového základu ÚJ.

Volba totožných účetních a daňových odpisů tedy z účetního hlediska není správná a ÚJ by neměla vycházet z daňových odpisů, aby stanovila odpisy účetní. Podle mého názoru je lepší, aby byly uplatněny jiné účetní a daňové odpisy. Z tohoto důvodu je v tabulce 4.5 stanovena předpokládaná doba životnosti DM pro výpočet účetních odpisů.

Tab. 4.5 Předpokládaná doba životnosti majetku

Druh majetku	Doba životnosti majetku
Pozemky	neodpisují se
Stavby	15– 50 let
Stroje, přístroje, zařízení	6 – 15 let
Dopravní prostředky	4 – 10 let
Kancelářská technika	2 – 9 let

Zdroj: vlastní zpracování

Aby byla ve společnosti dodržena zásada opatrnosti, u DM budou v následující části znázorněny stávající odpisy, které vycházejí z vnitřní účetní směrnice ÚJ a u vybraného majetku (stolní počítač, zařízení na vyvažování pneumatik a osobní automobil Škoda) vypočítány účetní odpisy podle předpokládané doby životnosti majetku, stanovené v tabulce č. 4.5. Důsledkem rozdílných odpisů vzniknou rozdíly v zůstatkových cenách a společnost poté bude muset účtovat o odložené dani. Odlišná výše odpisů zvýší nebo sníží výsledek hospodaření na konci účetního období.

Odpisy se vypočítají podle vzorce 4.1. Pro výpočet odpisů rovnoměrným způsobem je důležité znát vstupní cenu majetku a roční odpisovou sazbu, která je uvedena v tabulce 4.3.

Odpisy počítače Lenovo IC H30-05

Počítač byl pořízen v lednu 2012 a ve stejném měsíci byl zařazen do užívání. Vstupní cena je 40 200 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 1. Nejdříve budou znázorněny odpisy tak, jak jsou ve společnosti počítány, tzn., že se účetní odpisy rovnají daňovým a poté bude ukázáno, jak by mělo odpisování vypadat, aby byla dodržena zásada opatrnosti.

a) *Účetní odpisy = daňové odpisy*

Ve vnitřní účetní směrnici ÚJ je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je počítač zařazen do první odpisové skupiny a odpisuje se 3 roky. Účetní jednotka se rozhodla, že počítač bude odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování stanovené v tabulce 4.3, tj. 20 v prvním roce odpisování a 40 v dalších letech odpisování.

Výpočet daňových odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{40\,200 \cdot 20}{100} = 8\,040 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 a 2014: } \frac{40\,200 \cdot 40}{100} = 16\,080 \text{ Kč}$$

V tabulce 4.6 jsou znázorněny odpisy počítače v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.6 Odpisy počítače Lenovo

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2012	20	8 040 Kč	8 040 Kč	8 040 Kč	32 160 Kč
2013	40	16 080 Kč	16 080 Kč	24 120 Kč	16 080 Kč
2014	40	16 080 Kč	16 080 Kč	40 200 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

b) *Účetní odpisy*

Podle tabulky 4.5 je stanovena životnost kancelářské techniky v rozmezí od 2 do 9 let. Životnost stolního počítače je stanovena na 5 let (tj. 60 měsíců). Počítač bude odpisován časovou metodou, rovnoměrným způsobem. Odpis se začne počítat od měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém byl počítač pořízen, tzn., že v prvním roce odpisování se bude odpis

počítat za 11 měsíců (tj. únor – prosinec), v dalších letech za 12 měsíců (tj. leden – prosinec) a v posledním roce za 1 měsíc (tj. leden).

Výpočet účetních odpisů (viz vzorec 3.2)

$$\text{měsíční odpis: } \frac{40\,200}{60} = 670 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2012: } 11 \cdot 670 = 7\,370 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2016: } 12 \cdot 670 = 8\,040 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2017: } 1 \cdot 670 = 670 \text{ Kč}$$

V tabulce 4.7 jsou znázorněny rovnoměrné účetní odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.7 Účetní odpisy počítače Lenovo

Rok odpisování	Počet měsíců	Účetní odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	11	7 370 Kč	7 370 Kč	32 830 Kč
2013	12	8 040 Kč	15 410 Kč	24 790 Kč
2014	12	8 040 Kč	23 450 Kč	16 750 Kč
2015	12	8 040 Kč	31 490 Kč	8 710 Kč
2016	12	8 040 Kč	39 530 Kč	670 Kč
2017	11	670 Kč	40 200 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy zařízení na vyvažování pneumatik Bosch WBE 4140

Zařízení bylo pořízeno v březnu 2012 a v stejném měsíci bylo zařazeno do užívání. Vstupní cena je 79 400 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 2. Nejdříve budou znázorněny odpisy tak, jak jsou ve společnosti počítány, tzn., že se účetní odpisy rovnají daňovým a poté bude ukázáno, jak by mělo odpisování vypadat, aby byla dodržena zásada opatrnosti.

a) Účetní odpisy = daňové odpisy

Ve vnitřní účetní směrnici ÚJ je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je zařízení zařazeno do první odpisové skupiny a odpisuje se 3 roky. Účetní jednotka se rozhodla, že zařízení bude odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování stanovené v tabulce 4.3, tj. 20 v prvním roce odpisování a 40 v dalších letech odpisování.

Výpočet daňových odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{79\,400 \cdot 20}{100} = 15\,880 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 a 2014: } \frac{79\,400 \cdot 40}{100} = 31\,760 \text{ Kč}$$

V tabulce 4.8 jsou znázorněny odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.8 Odpisy zařízení na vyvažování pneumatik

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	20	15 880 Kč	15 880 Kč	15 880 Kč	63 520 Kč
2013	40	31 760 Kč	31 760 Kč	47 640 Kč	31 760 Kč
2014	40	31 760 Kč	31 760 Kč	79 400 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

b) *Účetní odpisy*

Podle tabulky 4.5 je stanovena životnost strojů, přístrojů a zařízení v rozmezí od 6 do 15 let. Životnost zařízení na vyvažování pneumatik je stanovena na 6 let (tj. 72 měsíců). Zařízení je vhodné odpisovat časovou metodou, rovnoměrným způsobem, protože se majetek opotřebovává rovnoměrně po celou dobu jeho užívání. Odpis se počítá od měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém byl automobil pořízen, tzn., že v prvním roce odpisování se bude odpis počítat za 9 měsíců (tj. duben – prosinec), v dalších letech za 12 měsíců (tj. leden – prosinec) a v posledním roce za 3 měsíce (tj. leden – březen).

Výpočet účetních odpisů (viz vzorec 3.2)

$$\text{měsíční odpis: } \frac{79\,400}{72} \doteq 1\,103 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2012: } 9 \cdot 1\,103 = 9\,927 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2017: } 12 \cdot 1\,103 = 13\,236 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2018: } 3 \cdot 1\,103 = 3\,309 \text{ Kč}$$

V roce 2018 bude moci ÚJ uplatnit odpis jen do výše zůstatkové ceny majetku → 3 293 Kč.

V tabulce 4.9 jsou znázorněny rovnoměrné účetní odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.9 Účetní odpisy zařízení na vyvažování pneumatik

Rok odpisování	Počet měsíců	Účetní odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	9	9 927 Kč	9 927 Kč	69 473 Kč
2013	12	13 236 Kč	23 163 Kč	56 237 Kč
2014	12	13 236 Kč	36 399 Kč	43 001 Kč
2015	12	13 236 Kč	49 635 Kč	29 765 Kč
2016	12	13 236 Kč	62 871 Kč	16 529 Kč
2017	12	13 236 Kč	76 107 Kč	3 293 Kč
2018	3	3 293 Kč	79 400 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy osobního automobilu Škoda SUPERB

Osobní automobil byl pořízen v září 2012 a ve stejném měsíci byl zařazen do užívání. Vstupní cena je 665 900 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 3. Nejdříve budou znázorněny odpisy tak, jak jsou ve společnosti počítány, tzn., že se účetní odpisy rovnají daňovým a poté bude ukázáno, jak by mělo odpisování vypadat, aby byla dodržena zásada opatrnosti.

a) *Účetní odpisy = daňové odpisy*

Ve vnitřní účetní směrnici účetní jednotky je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je osobní automobil zařazen do druhé odpisové skupiny a odpisuje se 5 let. ÚJ se rozhodla, že automobil bude odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování stanovené v tabulce 4.3, tj. 11 v prvním roce odpisování a 22,25 v dalších letech odpisování.

Výpočet daňových odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{665\,900 \cdot 11}{100} = 73\,249 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2016: } \frac{665\,900 \cdot 22,25}{100} = 148\,163 \text{ Kč}$$

V roce 2016 může ÚJ uplatnit odpis jen do výše zůstatkové ceny majetku → 148 162 Kč.

V tabulce 4.10 jsou znázorněny odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.10 Odpisy osobního automobilu Škoda

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	11	73 249 Kč	73 249 Kč	73 249 Kč	592 651 Kč
2013	22,25	148 163 Kč	148 163 Kč	221 412 Kč	444 488 Kč
2014	22,25	148 163 Kč	148 163 Kč	365 575 Kč	296 325 Kč
2015	22,25	148 163 Kč	148 163 Kč	517 738 Kč	148 162 Kč
2016	22,25	148 162 Kč	148 162 Kč	665 900 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

b) Účetní odpisy

V technické dokumentaci si ÚJ stanovila, že maximální počet kilometrů, které může automobil ujet je 300 000 km. V této situaci je vhodné použít výkonovou metodu odpisování majetku, protože tím dochází k odpisování majetku v závislosti na počtu ujetých kilometrů. Odpisová základna se bude rovnat předem stanovenému počtu ujetých kilometrů.

Počet kilometrů, které bylo s automobilem najeto za roky 2012 až 2015:

- rok 2012 – 38 670 km,
- rok 2013 – 39 990 km,
- rok 2014 – 42 040 km,
- rok 2015 – 39 460 km,
- v dalších letech se výpočet průměrného počtu kilometrů vypočítá jako průměr kilometrů najetých v předchozích letech.

Výpočet účetních odpisů (viz vzorec 3.6 a 3.7)

$$\text{odpisový koeficient: } \frac{665\,900}{300\,000} \doteq 2,2 \text{ Kč/km}$$

$$\text{počet km/1 rok: } \frac{38\,670 + 39\,990 + 42\,040 + 39\,460}{4} = 40\,040 \text{ km/rok}$$

$$\text{rok 2012: } 38\,670 \cdot 2,2 = 85\,074 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013: } 39\,990 \cdot 2,2 = 87\,978 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2014: } 42\,040 \cdot 2,2 = 92\,488 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2015: } 39\,460 \cdot 2,2 = 86\,812 \text{ Kč}$$

rok 2016 až 2018: $40\,040 \cdot 2,2 = 88\,088 \text{ Kč}$

V roce 2019 bude moci ÚJ uplatnit odpis jen do výše zůstatkové ceny majetku $\rightarrow 49\,284 \text{ Kč}$.

V tabulce 4.11 jsou znázorněny výkonové účetní odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.11 Účetní odpisy osobního automobilu Škoda

Rok odpisování	Účetní odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	85 074 Kč	85 074 Kč	580 826 Kč
2013	87 978 Kč	173 052 Kč	492 848 Kč
2014	92 488 Kč	265 540 Kč	400 360 Kč
2015	86 812 Kč	352 352 Kč	313 548 Kč
2016	88 088 Kč	440 440 Kč	225 460 Kč
2017	88 088 Kč	528 528 Kč	137 372 Kč
2018	88 088 Kč	616 616 Kč	49 284 Kč
2019	49 284 Kč	665 900 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy osobního automobilu Hyundai ix20 1,6i

Účetní odpisy = daňové odpisy

Osobní automobil byl pořízen v lednu 2012 a ve stejném měsíci byl zařazen do užívání. Vstupní cena je 389 900 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 4. Ve vnitřní účetní směrnici ÚJ je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je osobní automobil zařazen do druhé odpisové skupiny a odpisuje se 5 let. Účetní jednotka se rozhodla, že automobil bude odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování stanovené v tabulce 4.3, tj. 11 v prvním roce odpisování a 22,25 v dalších letech odpisování.

Výpočet odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{389\,900 \cdot 11}{100} \doteq 42\,899 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2016: } \frac{389\,900 \cdot 22,25}{100} \doteq 86\,773 \text{ Kč}$$

V roce 2016 může ÚJ uplatnit odpis jen do výše zůstatkové ceny majetku $\rightarrow 86\,772 \text{ Kč}$.

V tabulce 4.12 jsou znázorněny odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.12 Odpisy osobního automobilu Hyundai

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	11	42 899 Kč	42 899 Kč	42 899 Kč	347 091 Kč
2013	22,25	86 773 Kč	86 773 Kč	129 672 Kč	260 318 Kč
2014	22,25	86 773 Kč	86 773 Kč	216 445 Kč	173 545 Kč
2015	22,25	86 773 Kč	86 773 Kč	303 218 Kč	86 772 Kč
2016	22,25	86 772 Kč	86 772 Kč	389 990 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy zdvihacího zařízení pro osobní automobily

Účetní odpisy = daňové odpisy

Zdvihací zařízení bylo pořízeno v květnu 2012 a ve stejném měsíci bylo zařazeno do užívání. Vstupní cena je 58 900 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 5. Ve vnitřní účetní směrnici ÚJ je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je zdvihací zařízení zařazeno do třetí odpisové skupiny a odpisuje se 10 let. Účetní jednotka se rozhodla, že zařízení bude odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování stanovené v tabulce 4.3, tj. 5,5 v prvním roce používání majetku a 10,5 v dalších letech používání majetku.

Výpočet odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{58\,900 \cdot 5,5}{100} \doteq 3\,240 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2019: } \frac{58\,900 \cdot 10,5}{100} \doteq 6\,185 \text{ Kč}$$

V roce 2020, kdy bude ukončena činnost ÚJ, může být uplatněn odpis pouze ve výši jedné poloviny, tj. 3 093 Kč.

V tabulce 4.13 jsou znázorněny odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.13 Odpisy zdvihacího zařízení pro osobní automobily

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	5,5	3 240 Kč	3 240 Kč	3 240 Kč	55 660 Kč
2013	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	9 425 Kč	49 475 Kč
2014	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	15 610 Kč	43 290 Kč

2015	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	21 795 Kč	37 105 Kč
2016	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	27 980 Kč	30 920 Kč
2017	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	34 165 Kč	24 735 Kč
2018	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	40 350 Kč	18 550 Kč
2019	10,5	6 185 Kč	6 185 Kč	46 535 Kč	12 365 Kč
2020	10,5	3 093 Kč	3 093 Kč	49 628 Kč	9 272 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy výrobní haly

Účetní odpisy = daňové odpisy

Výrobní hala byla pořízena v srpnu 2012 a ve stejném měsíci byla zařazena od užívání. Vstupní cena je 1 300 000 Kč. Společnost majetek eviduje na inventární kartě, uvedené v Příloze č. 6. Ve vnitřní účetní směrnici ÚJ je stanoveno, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Podle ZDP je výrobní hala zařazena do páté odpisové skupiny a odpisuje se 30 let. Účetní jednotka se rozhodla, že bude halu odpisovat rovnoměrným způsobem. K výpočtu se použijí sazby pro rovnoměrné odpisování, stanovené v tabulce 4.3, tj. 1,4 v prvním roce odpisování a 3,4 v dalších letech odpisování.

Výpočet odpisů (viz vzorec 4.1)

$$\text{rok 2012: } \frac{1\,300\,000 \cdot 1,4}{100} = 18\,200 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2013 až 2022: } \frac{1\,300\,000 \cdot 3,4}{100} = 44\,200 \text{ Kč}$$

V roce 2020, kdy bude ukončena činnost ÚJ, může být uplatněn odpis pouze ve výši jedné poloviny, tj. 22 100 Kč.

V tabulce 4.14 jsou znázorněny odpisy v jednotlivých letech odpisování.

Tab. 4.14 Odpisy výrobní haly

Rok odpisování	Sazba	Účetní odpis	Daňový odpis	Oprávký	Zůstatková cena
2012	1,4	18 200 Kč	18 200 Kč	18 200 Kč	1 281 800 Kč
2013	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	62 400 Kč	1 237 600 Kč
2014	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	106 600 Kč	1 193 400 Kč
2015	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	150 800 Kč	1 149 200 Kč

2016	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	195 000 Kč	1 105 000 Kč
2017	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	239 200 Kč	1 060 800 Kč
2018	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	283 400 Kč	1 016 600 Kč
2019	3,4	44 200 Kč	44 200 Kč	327 600 Kč	972 400 Kč
2020	3,4	22 100 Kč	22 100 Kč	349 700 Kč	950 300 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Odpisy – výsledek hospodaření, základ daně a daňová povinnost

Výsledek hospodaření se spočítá jako rozdíl výnosů a nákladů. Je zjišťován za provozní a finanční činnost. Počítá se na konci účetního období a výsledkem může být buď zisk, nebo ztráta. Odpisy mají při výpočtu výsledku hospodaření významnou úlohu, protože účetní odpisy základ daně pro výpočet daně z příjmů zvyšují a daňové odpisy základ daně snižují.

Může existovat odlišný názor na výslednou daň, která se počítá z upraveného výsledku hospodaření, do kterého jsou zahrnovány jak účetní odpisy (vyjadřují skutečnou míru opotřebení majetku), tak odpisy daňové (vyjadřují snížení hodnoty majetku z daňového hlediska).

Na základě předchozích výpočtů odpisů je nyní v tabulce č. 4.15 znázorněno, jak rozdílné účetní a daňové odpisy ovlivňují základ daně z příjmů.

Tab. 4.15 Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy a jejich vliv na základ daně z příjmů

Rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy a jejich vliv na základ daně z příjmů	
Účetní odpisy = daňové odpisy	Základ daně se neupravuje
Účetní odpisy < daňové odpisy	Základ daně se sníží o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy
Účetní odpisy > daňové odpisy	Základ daně se zvýší o rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy

Zdroj: Odpisy (2015)

V tabulce 4.16 jsou znázorněny daňové a účetní odpisy dlouhodobého majetku ÚJ. Jsou zde zachyceny navrhované účetní odpisy u vybraného majetku (stolní počítač Lenovo, zařízení na vyvažování pneumatik, osobní automobil Škoda). U ostatního majetku (osobní automobil Hyundai, zdvihací zařízení pro osobní automobily, výrobní hala), jsou zde zahrnuty účetní odpisy vycházející z odpisů daňových, stanovených ve vnitřní účetní směrnici. Daňové odpisy jsou stanoveny ve vnitřní účetní směrnici společnosti a vycházejí ze ZDP.

Je zde vypočítán rozdíl mezi těmito odpisy a vliv rozdílu na výsledek hospodaření. Tabulka poskytuje přehled let po dobu trvání ÚJ, tj. 2012 až 2020.

Tab. 4.16 Vliv odpisů na základ daně v letech 2012 až 2020

Rok	Účetní odpisy	Daňové odpisy	Rozdíl	Úprava VH
2012	166 710 Kč	161 508 Kč	5 202 Kč	Připočitatelná položka k ZD
2013	246 412 Kč	333 161 Kč	- 86 749 Kč	Odčitatelná položka od ZD
2014	250 922 Kč	333 161 Kč	- 82 239 Kč	Odčitatelná položka od ZD
2015	245 246 Kč	285 321 Kč	- 40 075 Kč	Odčitatelná položka od ZD
2016	246 521 Kč	285 319 Kč	- 38 798 Kč	Odčitatelná položka od ZD
2017	152 379 Kč	50 385 Kč	101 994 Kč	Připočitatelná položka k ZD
2018	141 766 Kč	50 385 Kč	91 381 Kč	Připočitatelná položka k ZD
2019	99 669 Kč	50 385 Kč	49 284 Kč	Připočitatelná položka k ZD
2020	25 193 Kč	25 193 Kč	0 Kč	ZD se neupravuje

Zdroj: vlastní zpracování

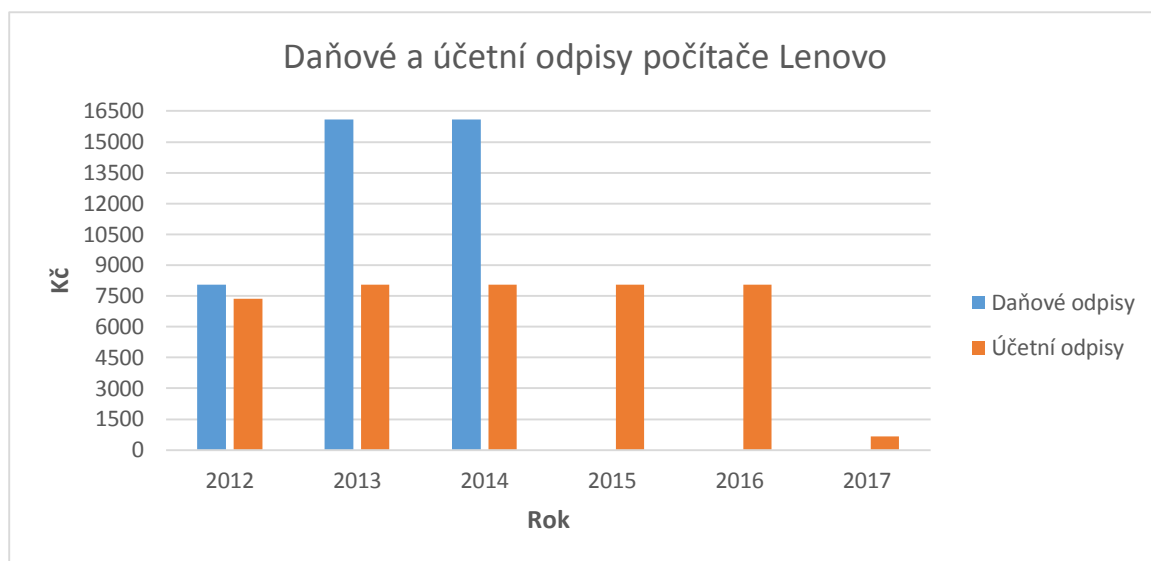
V letech 2013 až 2016 jsou výsledkem rozdílů mezi účetními a daňovými odpisy záporné položky. Tyto položky jsou odčitatelnými od základu daně a tím snižují následnou daňovou povinnost ÚJ. V letech 2012 a 2017 až 2019 jsou výsledkem kladné položky, které základ daně z příjmů zvyšují a tím zvyšují i daňovou povinnost ÚJ. V roce ukončení činnosti ÚJ se úprava základu daně neprovádí, protože byl majetek daňově i účetně plně odepsán.

4.3.3 Zhodnocení rozdílných účetních a daňových odpisů majetku

Účetní a daňové odpisy počítače Lenovo

V grafu 4.1 je vidět nerovnoměrnost účetních a daňových odpisů. Při uplatnění maximálních možných daňových odpisů, budou mít na výsledek hospodaření ÚJ největší vliv ve druhém a třetím roce odpisování majetku. V prvních třech letech užívání majetku bude rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy položkou odčitatelnou od základu daně. Od roku 2015, kdy jsou počítány pouze účetní odpisy, bude částka těchto odpisů připočitatelnou položkou k základu daně. Společnost by měla využít účetní odpisy, protože bude uplatňovat nižší odpis po delší dobu a bude zobrazeno skutečné opotřebení majetku.

Graf 4.1 Srovnání daňových a účetních odpisů počítače Lenovo

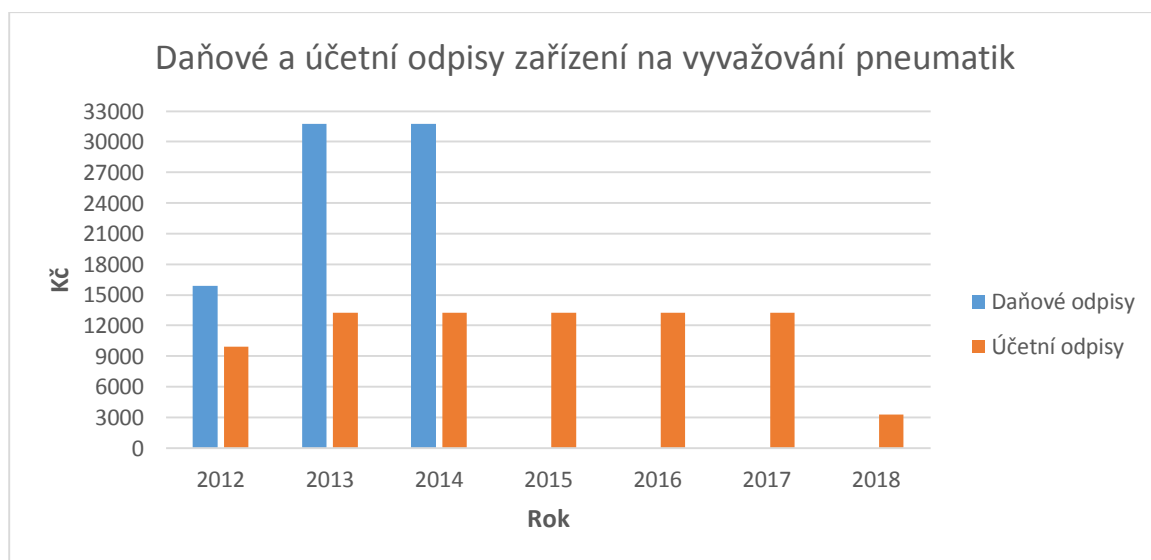

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní a daňové odpisy zařízení na vyvažování pneumatik

ÚJ se rozhodla u tohoto majetku uplatnit maximální možné daňové odpisy. V grafu 4. 2 lze vidět, že daňové odpisy budou mít největší vliv na výsledek hospodaření v letech 2013 a 2014. Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy bude v prvních třech letech částkou odčitatelnou od základu daně. Od roku 2015 se projeví pouze účetní odpisy, a proto bude tato částka připočitatelnou k základu daně. Společnost by měla využít účetní odpisy, protože z účetního hlediska je důležité na odpisy pohlížet tak, aby vyjadřovaly skutečnou míru opotřebení majetku.

Graf 4.2 Srovnání daňových a účetních odpisů zařízení na vyvažování pneumatik

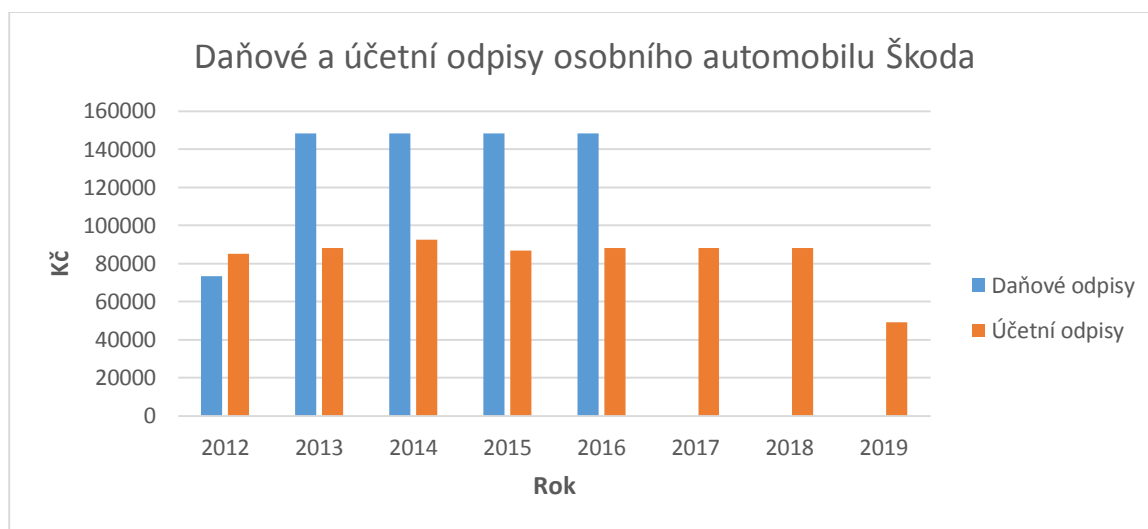

Zdroj: vlastní zpracování

Účetní a daňové odpisy osobního automobilu Škoda

Daňové odpisy jsou uplatňovány po maximální možnou dobu a účetní odpisy jsou rozvrhnuty na delší dobu a je tak dodržena zásada opatrnosti. V grafu 4.4 je vidět, že výkonová metoda odpisování majetku lépe vyjadřuje jeho skutečné využití a opotřebení a výsledkem je, že majetek nebude nadhodnocen. V prvním roce bude rozdíl odpisů položkou připočitatelnou k základu daně. V letech 2013 až 2016 jsou účetní odpisy nižší než daňové a tento rozdíl bude základ daně snižovat. V letech 2017 až 2019 jsou počítány pouze účetní odpisy osobního automobilu, proto bude částka těchto odpisů položkou, která bude základ daně zvyšovat.

Graf 4.3 Srovnání daňových a účetních odpisů osobního automobilu Škoda

Zdroj: vlastní zpracování

Pro srovnání obou metod účetního odpisování jsou zde vypočítány časové odpisy osobního automobilu Škoda SUPERB. Podle tabulky 4.5 je stanovena živost dopravních prostředků v rozmezí od 4 do 10 let. Životnost majetku byla stanovena na 5 let (tj. 60 měsíců). Odpis se bude počítat od měsíce, který následuje po měsíci, v němž byl automobil pořízen, tzn., že v prvním roce odpisování se bude odpis počítat za 3 měsíce (tj. říjen – prosinec), v dalších letech za 12 měsíců (leden – prosinec) a v posledním roce za 9 měsíců (tj. leden – září).

Výpočet účetních odpisů (viz vzorec 3.2)

$$\text{měsíční odpis: } \frac{665\,900}{60} \doteq 11\,099 \text{ Kč}$$

$$\text{rok 2012: } 3 \cdot 11\,099 = 33\,297 \text{ Kč}$$

rok 2013 až 2016: $12 \cdot 11\,099 = 133\,188\text{ Kč}$

rok 2017: $9 \cdot 11\,099 = 99\,891\text{ Kč}$

V roce 2017 bude moci ÚJ uplatnit odpis jen do výše zůstatkové ceny majetku → 99 851 Kč.

V tabulce 4.17 jsou znázorněny rovnoměrné účetní odpisy v jednotlivých letech odpisování.

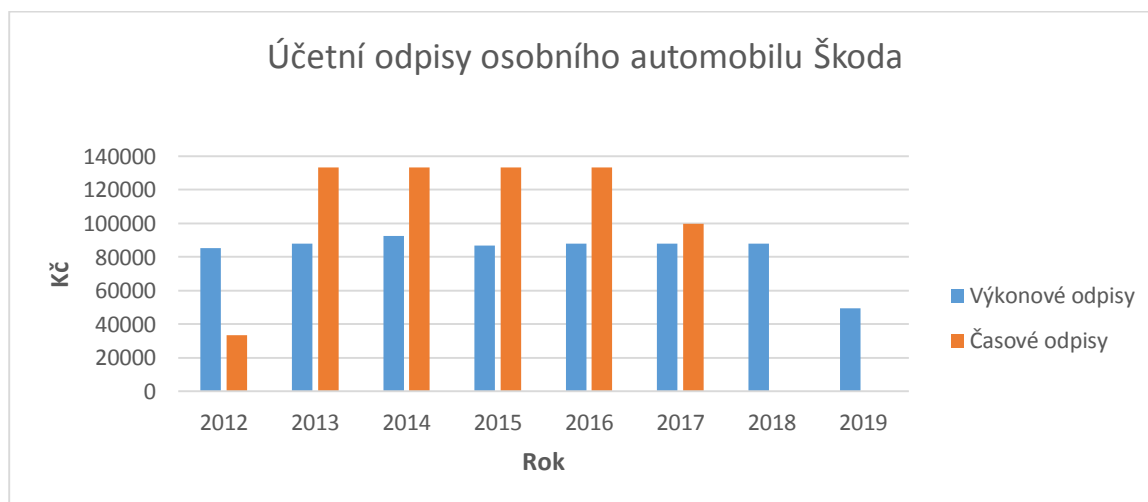
Tab. 4.17 Rovnoměrné účetní odpisy osobního automobilu Škoda

Rok odpisování	Počet měsíců	Odpis	Oprávky	Zůstatková cena
2012	3	33 297 Kč	33 297 Kč	632 603 Kč
2013	12	133 188 Kč	166 485 Kč	499 415 Kč
2014	12	133 188 Kč	299 673 Kč	366 227 Kč
2015	12	133 188 Kč	432 861 Kč	233 039 Kč
2016	12	133 188 Kč	566 049 Kč	99 851 Kč
2017	9	99 851 Kč	665 900 Kč	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4.4 lze vidět, že výkonová metoda účetního odpisování je výhodnější než metoda časová. Životnost majetku se prodlouží o 2 roky a je tím lépe vyjádřeno skutečné opotřebení. Účetní jednotka bude uplatňovat nižší částku po delší dobu, proto majetek nebude nadhodnocen a bude dodržena zásada opatrnosti.

Graf 4.4 Srovnání účetních odpisů osobního automobilu Škoda

Zdroj: vlastní zpracování

4.4 ZŮSTATKOVÁ CENA MAJETKU A ODLOŽENÁ DAŇ Z PŘÍJMŮ

Rozdílné metody, používané pro účetní a daňové odpisování mají vliv na účetní i daňovou zůstatkovou cenu majetku a tato zůstatková cena, která se spočítá jako rozdíl pořizovací ceny a oprávek, má důsledek na odloženou daň. Společnost ABC, a.s. má povinnost účtovat o odložené dani, protože sestavuje účetní závěrku v plném rozsahu.

ABC, a.s. zahájila podnikání k 1. 1. 2012. Společnost bude fungovat osm a půl roku, tj. do 30. 6. 2020 a poté bude její činnost ukončena. Účetní jednotka eviduje pouze majetek uvedený v tabulce 4.1 a jiný majetek pořizován nebude. Jiné tituly (např. nezaplacené sociální a zdravotní pojištění nebo opravné položky) pro odloženou daň nejsou. Odložená daň se bude počítat až do doby, kdy bude majetek vyřazen.

V tabulce 4.18 je pomocí předchozích výpočtů odpisů dlouhodobého majetku zjištěn rozdíl mezi daňovou a účetní zůstatkovou cenou majetku. Tento rozdíl bude představovat základ pro výpočet odložené daně.

Tab. 4.18 Rozdíl mezi daňovou a účetní zůstatkovou cenou dlouhodobého majetku společnosti

Rok	DZC	ÚZC	Rozdíl	Odložená daňová pohledávka/závazek
2012	2 372 082 Kč	2 366 880 Kč	5 202 Kč	Odložená daňová pohledávka
2013	2 039 721 Kč	2 121 268 Kč	- 81 547 Kč	Odložený daňový závazek
2014	1 706 560 Kč	1 870 346 Kč	- 163 786 Kč	Odložený daňový závazek
2015	1 421 239 Kč	1 625 100 Kč	- 203 861 Kč	Odložený daňový závazek
2016	1 135 920 Kč	1 378 579 Kč	- 242 659 Kč	Odložený daňový závazek
2017	1 085 535 Kč	1 226 200 Kč	- 140 665 Kč	Odložený daňový závazek
2018	1 035 150 Kč	1 084 434 Kč	- 49 284 Kč	Odložený daňový závazek
2019	984 765 Kč	984 765 Kč	0 Kč	Nevzniká odložená daň
2020	959 572 Kč	959 572 Kč	0 Kč	Nevzniká odložená daň

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.1 Výpočet odložené daně

Pro výpočet odložené daně je důležitá sazba daně z příjmů, která v letech 2012 až 2015 činila 19 %. V roce 2016 činí sazba daně z příjmů taky 19 % a pro následující roky se předpokládá, že se sazba daně nezmění.

Výpočet odložené daně (viz vzorec 3.8)

Společnost bude počítat odloženou daň už od svého vzniku, v roce 2012. Musí se analyzovat důvody pro vykázání odložené daně, které existovaly k 31. 12. 2012. K 1. 1. 2013 má ÚJ povinnost poprvé vykázat odloženou daň. Pro tuto část práce jsou údaje uvedeny v tabulce 4.18.

Odložená daň se k **1. 1. 2013** vypočítá jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $5\,202 \cdot 0,19 = 988,38 \text{ Kč}$

K **31. 12. 2013** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $81\,547 \cdot 0,19 = 15\,493,93 \text{ Kč}$

Protože k 1. 1. 2013 vznikla odložená daňová pohledávka a k 31. 12. 2013 odložený daňový závazek, do nákladů se zaúčtuje součet původní odložené daňové pohledávky a nového odloženého daňového závazku.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2013: $988,38 + 15\,493,93 = 16\,482,31 \text{ Kč}$

K **31. 12. 2014** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $163\,786 \cdot 0,19 = 31\,119,34 \text{ Kč}$

Odložený daňový závazek v roce 2014 je vyšší než v roce 2013. Do nákladů zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se zvýší.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2014: $31\,119,34 - 15\,493,93 = 15\,625,41 \text{ Kč}$

K **31. 12. 2015** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $203\,861 \cdot 0,19 = 38\,733,59 \text{ Kč}$

Odložený daňový závazek v roce 2015 je vyšší než v roce 2014. Do nákladů se zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se zvýší.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2015: $38\,733,59 - 31\,119,34 = 7\,614,25 \text{ Kč}$

K **31. 12. 2016** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $242\,659 \cdot 0,19 = 46\,105,21 \text{ Kč}$

Odložený daňový závazek v roce 2016 je vyšší než v roce 2015. Do nákladů se zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se zvýší.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2016: $46\,105,21 - 38\,733,59 = 7\,371,62\text{ Kč}$

K **31. 12. 2017** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $140\,665 \cdot 0,19 = 26\,726,35\text{ Kč}$

Odložený daňový závazek v roce 2017 je nižší než v roce 2016. Do nákladů se zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se sníží.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2017: $46\,105,21 - 26\,726,35 = 19\,378,86\text{ Kč}$

K **31. 12. 2018** se výše odloženého daňového závazku vypočte jako součin rozdílu zůstatkové ceny majetku a sazby daně z příjmů právnických osob: $49\,284 \cdot 0,19 = 9\,363,96\text{ Kč}$

Odložený daňový závazek v roce 2018 je nižší než v roce 2017. Do nákladů se zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se sníží.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2018: $26\,726,35 - 9\,363,96 = 17\,362,39\text{ Kč}$

K **31. 12. 2019** se výše odložené daně počítat nebude, protože rozdíl mezi zůstatkovými cenami majetku je 0 Kč. Musí se doúčtovat rozdíl mezi odloženou daní, vypočítanou v roce 2018 a odloženou daní v roce 2019, která činí 0 Kč.

Odložená daň v roce 2019 je nižší než v roce 2018. Do nákladů se zaúčtuje rozdíl mezi původní a novou výší odloženého daňového závazku a odložený daňový závazek se sníží.

Výsledná odložená daň k 31. 12. 2019: $0 - 9\,936,96 = 9\,936,96\text{ Kč}$

4.4.2 Účtování odložené daně

O odložené dani, která se vztahuje k předchozímu účetnímu období, se bude účtovat na účet **426 – Jiný výsledek hospodaření minulých let** a účet **481 – Odložený daňový dluh a pohledávka**. Odložená daň, která se týká běžného účetního období, se zaúčtuje na účet **592 – Daň z příjmů – odložená** a účet **481**. Zaúčtuje se pouze meziroční snížení nebo zvýšení, vypočtené z přechodných rozdílů. Účtování o odložené dani je znázorněno v tabulce 4.19.

Tab. 4.19 Účtování odložené daně

č.	Doklad	Účetní případ	Částka	MD	D
1.	ID	Odložená daň k 1. 1. 2013	988,38 Kč	481	426
2.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2013	16 482,31 Kč	592	481

3.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2014	15 625,41 Kč	592	481
4.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2015	7 614,25 Kč	592	481
5.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2016	7 371,62 Kč	592	481
6.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2017	19 378,86 Kč	481	592
7.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2018	17 362,39 Kč	481	592
8.	ID	Odložená daň k 31. 12. 2019	9 363,96 Kč	481	592

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 4.1 znázorňuje účet **481 – Odložený daňový dluh a pohledávka**, na který se eviduje odložená daňová pohledávka a odložený daňový závazek. Odložená daňová pohledávka se účtuje na stranu MD a odložený daňový závazek na stranu D. Na obrázku lze vidět, že se strana MD rovná straně D a konečný stav účtu 481 je 0 Kč.

Obr. 4.1 Účet 481 - Odložený daňový dluh a pohledávka

MD		481	D	
1.	988,38 Kč		2.	16 482,31 Kč
6.	19 378,86 Kč		3.	15 625,41 Kč
7.	17 362,39 Kč		4.	7 614,25 Kč
8.	9 363,96 Kč		5.	7 371,62 Kč
Obrat	47 093,59 Kč		Obrat	47 093,59 Kč
			Konečný stav	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 ZHODNOCENÍ

Společnost při výpočtu odpisů vychází ze své vnitropodnikové směrnice, kde má stanoveno, že se účetní odpisy rovnají odpisům daňovým. Z účetního hlediska není toto řešení správné, protože by měly být dodrženy všeobecné účetní zásady a účetní odpisy by neměly být totožné s odpisy daňovými. Společnost by měla počítat zvlášť daňové a zvlášť účetní odpisy. Při výpočtu účetních odpisů bylo zjištěno, že se účetní odpisy liší od odpisů stanovených ve vnitřní účetní směrnici. Pokud jsou účetní a daňové odpisy totožné, majetek je podhodnocen a není dodržena zásada opatrnosti a odpisy nevyjadřují skutečné opotřebení majetku.

Po vypočtení účetních odpisů bylo zjištěno, že se liší daňová a účetní zůstatková cena majetku. Společnost ABC je akciovou společností a vzniká jí povinnost účtovat o odložené dani. Bylo zjištěno, že k 1. 1. 2013 vznikla společnosti odložená daňová pohledávka a v následujících letech odložený daňový závazek.

5 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo charakterizovat účetní zásady s vyzdvihnutím jedné z nejdůležitějších účetních zásad, a to zásady opatrnosti, vymezit význam a funkci všech zásad podle české právní legislativy, analyzovat nástroje této zásady a jejich tvorbu. Následně byly vybrané nástroje zásady opatrnosti aplikovány na praktických příkladech.

V první části práce byly vymezeny a charakterizovány jednotlivé účetní zásady, které je nutné dodržovat při vedení účetnictví proto, aby mohl být podáván věrný a poctivý obraz o účetnictví dané ÚJ.

Inventarizace je východiskem pro tvorbu mnoha nástrojů zásady opatrnosti. Tyto nástroje, prostřednictvím kterých je zásada opatrnosti realizována v praxi, byly popsány ve druhé části práce. Mezi tyto nástroje patří metody oceňování majetku, kdy pro dodržení zásady opatrnosti je nejdůležitější oceňování k rozvahovému dni (tj. den, ke kterému se sestavuje řádná nebo mimořádná účetní závěrka). Dalším nástrojem, používaným k realizaci zásady opatrnosti, jsou metody účetního odpisování, konkrétně časová metoda, která se dále člení na zrychlený a rovnoměrný způsob odpisování a metoda výkonová. Tvorba opravných položek, které vyjadřují přechodné snížení hodnoty majetku, je dalším z nástrojů realizace zásady opatrnosti. Mezi ostatní nástroje patří tvorba rezerv nebo odložená daň, která vznikne např. v důsledku odlišné účetní a daňové zůstatkové ceny majetku. Použitím vybraných nástrojů nedochází k tomu, že by majetek mohl být nadhodnocen a závazky podhodnoceny.

Praktická část práce se zabývala vlivem zásady opatrnosti na účetní odpisování a odloženou daň. Pro tuto část práce byla vytvořena fiktivní automobilová společnost ABC, a.s., která podléhá daňovému hledisku. Ve vnitřní účetní směrnici má stanovenou podmínku, že se účetní odpisy rovnají daňovým odpisům. Po analýze vnitřní účetní směrnice, bylo účetní jednotce navrženo, aby dále nepokračovala s pravidlem rovnosti účetních a daňových odpisů u DM, ale aby si ve vnitřní účetní směrnici vytvořila pravidla účetního odpisování, které lépe vystihují skutečnou dobu použitelnosti majetku a je tak dodržena zásada opatrnosti. U vybraného majetku společnosti byly vypočítány účetní odpisy dle stanovené doby použitelnosti majetku a daňové odpisy podle ZDP. Poté byly pomocí grafů zhodnoceny účetní a daňové odpisy majetku a bylo popsáno, jak tyto odpisy ovlivňují základ daně z příjmů a jaký mají vliv na zásadu opatrnosti.

V poslední části byl znázorněn vliv účetních a daňových zůstatkových cen DM na odloženou daň a vypočítána výše celkové odložené daně. Zjištěná odložená daň byla zaúčtována a znázorněna pomocí „térčka“ na účtu 481.

Výsledky praktické části bakalářské práce mohou ÚJ napomoci k odstranění nedostatků, které byly zjištěny.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy

- [1] BAŘINOVÁ Dagmar, Iveta VOZŇÁKOVÁ. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 80-247-1816-2.
- [2] DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Základy účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, 308 s. ISBN 978-80-7357-544-1.
- [3] HAKALOVÁ, Jana, Marcela PALOCHOVÁ, Yvetta PŠENKOVÁ a Hana BARTKOVÁ. *Účetnictví podnikatelských subjektů I*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. ISBN 978-80-248-2905-0.
- [4] CHALUPA, Rostislav a Eva FIŠEROVÁ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2015*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2015, 416 s. ISBN 978-80-7263-933-5.
- [5] KOLEKTIV AUTORŮ. *Meritum Účetnictví podnikatelů 2015*. 12. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 544 s. ISBN 978-80-7478-689-1.
- [6] KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. vyd. Praha: Polygon, 2012, 440 stran. ISBN 978-80-7273-169-5.
- [7] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 2013, 551 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9.
- [8] RYNEŠ, Petr. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka: průvodce podvojným účetnictvím k 1.1.2016*. 16. vyd. Olomouc: Anag, 2016. ISBN 978-80-7263-994-6.
- [9] SKÁLA, Milan a Jana SKÁLOVÁ. *Ceny v účetnictví a daních*. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-863-9535-9.
- [10] SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojný účetnictví 2012*. 19. vyd. Praha: Grada, 2012, 224 s. ISBN 978-80-247-4256-4.
- [11] SKÁLOVÁ, Jana. *Podvojný účetnictví 2016*. 22. vyd. Praha: Grada, 2016, 192 s. ISBN 978-80-271-0031-6.
- [12] STROUHAL, Jiří a Jiřina BOKŠOVÁ. *Lexikon účetních pojmů: překlad z ČJ do AJ a NJ, výklad pojmů v ČJ, AJ a NJ, praktické příklady, účtový rozvrh*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, 384 stran. ISBN 978-80-7478-787-4.
- [13] ŠEBESTÍKOVÁ, Viola, Dagmar BAŘINOVÁ, Šárka KRYŠKOVÁ, Jiřina KRAJČOVÁ a Kateřina RANDOVÁ. *Účetnictví podnikatelských subjektů II*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2013. ISBN 978-80-248-3141-1.
- [14] ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti*. 3. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4018-8.

- [15] VALOUCH, Petr. *Účetní a daňové odpisy 2012*. 7. vyd. Praha: Grada, 2012, 144 s. ISBN 978-80-247-4114-7.

Právní předpisy

- [16] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví.
- [17] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [19] Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Články v odborných časopisech

- [20] ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. Opravné položky k majetku. Otázky & odpovědi pro účetní. 2009, č. 9, s. 18 - 22. ISSN 1803-9031.

Elektronické dokumenty

- [21] BULLA, Miroslav. Účetnictví v praxi 2006/11 [online]. Dostupné z: http://www.mzdovapraxe.cz/archiv/dokument/doc-d210v186-ucetni-uzaverka-nejcastejsi-chyby-a-omyly/?search_query=.
- [22] HOLÍKOVÁ, Petra. Inventarizace [online]. Dostupné z: <http://www.uctovani.net/clanek.php?t=Inventarizace&idc=32>.
- [23] STROUHAL, Jiří. Účetnictví, daně a právo v praxi [online]. 2012, č. 3, 14 s. Dostupné z: http://www.dashofer.cz/download/pdf/udp/9_13.pdf?wa=WWW12IX.

Webové stránky

- [24] Odpisy. *Daňové a účetní odpisy* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.odpisy.estranky.cz/>.
- [25] Odpis. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. 2015. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Odpis>.

SEZNAM ZKRATEK

ČÚS	Český účetní standard
D	Dal
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
DZC	Daňová zůstatková cena
FAP	Faktura přijatá
FAV	Faktura vystavená
ID	Interní doklad
MD	Má dáti
PC	Pořizovací cena
PO	Právnícká osoba
RPC	Reprodukční pořizovací cena
ÚJ	Účetní jednotka
ÚZC	Účetní zůstatková cena
Vyhláška	Vyhláška č. 500/2002 Sb.
ZC	Zůstatková cena
ZoR	Zákon o rezervách
ZoÚ	Zákon o účetnictví

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 6. 5. 2016

.....*Jana Blahová*.....
Jana Blahová

SEZNAM GRAFŮ

Graf 4.1 Srovnání daňových a účetních odpisů počítače Lenovo

Graf 4.2 Srovnání daňových a účetních odpisů zařízení na vyvažování pneumatik

Graf 4.3 Srovnání daňových a účetních odpisů osobního automobilu Škoda

Graf 4.4 Srovnání účetních odpisů osobního automobilu Škoda

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 4.1 Účet 481 - Odložený daňový dluh a pohledávka

SEZNAM TABULEK

Tab. 3.1 Metoda nižší ze dvou hodnot

Tab. 3.2 Ocenění k rozvahovému dni

Tab. 3.3 Testování pohledávek z hlediska doby splatnosti

Tab. 3.4 Maximální doba tvorby rezervy na opravu DHM

Tab. 4.1 Dlouhodobý hmotný majetek společnosti

Tab. 4.2 Odpisové skupiny dlouhodobého majetku

Tab. 4.3 Roční odpisové sazby pro rovnoměrné odpisování

Tab. 4.4 Koeficienty pro zrychlené odpisování

Tab. 4.5 Předpokládaná doba životnosti majetku

Tab. 4.6 Odpisy počítače Lenovo

Tab. 4.7 Účetní odpisy počítače Lenovo

Tab. 4.8 Odpisy zařízení na vyvažování pneumatik

Tab. 4.9 Účetní odpisy zařízení na vyvažování pneumatik

Tab. 4.10 Odpisy osobního automobilu Škoda

Tab. 4.11 Účetní odpisy osobního automobilu Škoda

Tab. 4.12 Odpisy osobního automobilu Hyundai

Tab. 4.13 Odpisy zdvihacího zařízení pro osobní automobily

Tab. 4.14 Odpisy výrobní haly

Tab. 4.15 Rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy a jejich vliv na základ daně z příjmů

Tab. 4.16 Vliv odpisů na základ daně v letech 2012 až 2020

Tab. 4.17 Rovnoměrné účetní odpisy osobního automobilu Škoda

Tab. 4.18 Rozdíl mezi daňovou a účetní zůstatkovou cenou dlouhodobého majetku společnosti

Tab. 4.19 Účtování odložené daně

SEZNAM VZORCŮ

(3.1) Výpočet pořizovací ceny

(3.2) Výpočet zůstatkové ceny

(3.3) Výpočet účetních odpisů časovou metodou, rovnoměrným způsobem

(3.4) Výpočet účetních odpisů časovou metodou, zrychleným způsobem

(3.5) Výpočet účetních odpisů časovou metodou, zpomaleným způsobem

(3.6) Výpočet účetních odpisů výkonovou metodou

(3.7) Výpočet odpisového koeficientu

(3.8) Výpočet odložené daně

(3.9) Výpočet odložené daně při změně sazby daně

(4.1) Výpočet rovnoměrných daňových odpisů

(4.2) Výpočet zrychlených daňových odpisů v prvním roce

(4.3) Výpočet zrychlených daňových odpisů v dalších letech

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Inventární karta počítače Lenovo

Příloha č. 2 – Inventární karta zařízení na vyvažování pneumatik Bosch

Příloha č. 3 – Inventární karta osobního automobilu Škoda SUPERB

Příloha č. 4 – Inventární karta osobního automobilu Hyundai

Příloha č. 5 – Inventární karta zdvihacího zařízení na osobní automobily

Příloha č. 6 – Inventární karta výrobní haly